

MAA Accredited (Three Cycle) - B++ Grade

सं. सं. वि. अ. सं. सं. वि. सं. सं. वि. सं. सं. वि.

Email :- rastriyacollege@gmail.com
rastriyacollege@rediffmail.com
<http://www.rastriyacollege.com>

Dr. S. R. JADHAV
M.Sc., M.Phil., Ph.D.
Principal

डॉ. एस. आर. जाधव
ए. ए. ए. ए. ए. ए. ए. ए. ए. ए.
प्रधान

Outward No. / 2024 अ.

Date / दिनांक - 16/12/2024

श्री,
स. सं. वि. अ. सं. सं. वि. सं. सं. वि. सं. सं. वि.
सं. सं. वि. अ. सं. सं. वि. सं. सं. वि. सं. सं. वि.
सं. सं. वि. अ. सं. सं. वि. सं. सं. वि. सं. सं. वि.

OK

विषय : व्यावसायिक अभ्यासक्रम विशयांचे निकाल स्थितीबाबतचा वार्ता ———

महोदय,

समजता महाविद्यालयातील अभ्यासक्रम 131 नुसार सुद्धा अस्तित्वात अस्तित्वात / स्थितीत
/ स्थितीत स्थितीत या सु. सं. वि. अ. सं. सं. वि. सं. सं. वि. सं. सं. वि.
अस्तित्वात स्थितीत या सु. सं. वि. अ. सं. सं. वि. सं. सं. वि. सं. सं. वि.

क्र.सं.	व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचे नाव	विद्यार्थ्यांची संख्या
1	Certificate Course in communicative English	12
2	Diploma Course in communicative English	09
3	Advanced Diploma Course in communicative English	02
4	Certificate Course in Biotechnology	31
5	Diploma Course in Biotechnology	06
6	Advanced Diploma Course in Biotechnology	06
7	Certificate Course in Horticulture Technology	14
8	Diploma Course in Horticulture Technology	08
9	Certificate Course in Web designing	04
10	Certificate Course in animation	04
11	Certificate course in Electronics Equipment and Maintenance	05
12	Certificate Course in Accountancy and Financing	06
13	Cooperate Secretarial Skills	04

Dr. S. R. Jadhav
Principal

सं. सं. वि. अ. सं. सं. वि. सं. सं. वि. सं. सं. वि.
16/12/24
Principal

Dr. S. R. Jadhav
Principal
NANASAHEB Y. N. CHAVAN
ARTS, SCIENCE & COMMERCE
COLLEGE, CHALISGAON
DIST. JALGAON

**R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Sanstha's
Nanasaheb Y. N. Chavan ASC College, Chalisgaon**

Department of Botany

Proposal for

ADD- ON COURSE

Title: Horticulture – A Professional Approach

AY - 2022 - 23

Course Coordinator: Prof. Shivam R. Patil

To,

The Principal,

Nanasaheb Y. N. Chavan ASC College, Chalisgaon

Subject: Permission to introduce Add on course in the Botany department

Respected Sir,

We at department of Botany unanimously decided to introduce an **Add on course** through our department for knowledge dispersal, skill development of all faculty students. We conducted departmental meeting for the same. We assure you that our efforts will be instrumental in enhancing quality education of our college. Please grant us permission to conduct the same.

Thanking you in anticipation.

Encl.- Meeting report

1. Prof. Dr.Ms.U.R.Magar
2. Prof. Dr. K.B.Bendre (HOD)
3. Prof. S.R.Patil
4. Prof. R.S.More
5. Prof. N.Y.Shirsath
6. Prof. K B.Chavan
7. Mr. K. R. Randive

Magar
Bendre
Patil
More
Shirsath
KBChavan
KRandive

Your's faithfully

Bendre

(Dr. K. B. Bendre)

HEAD
DEPT. OF BOTANY
NANASAHEB Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Chalisgaon Dist. Jalgaon

Meeting Report

Head of Botany Department invited meeting of faculty and non-teaching staff of the department on 3rd Jan. 2023 at 9.30 am to discuss the minutes of the meeting. The discussions and decisions of the minutes are as follows-

1. As per the suggestion by IQAC, we discussed to introduce Add on course through Botany Department. The title finalized is '**Horticultur; A Professional Approach.**
2. Course Coordinator- **Prof. Shivam R. Patil**
3. Course duration- **08 weeks**
4. Contact hours- **32**
5. Conduct of course- **Online mode**
6. Eligibility for admission- **Any faculty student admitted in the college**
7. Intake capacity- **upto 50 students**
8. Fees- **Rs. 100.00**
9. Mode of Examination- **Online, objective type of 100 Marks**
10. **Certificate will be issued** on successful completion of the course.

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Sanstha's

Nanasaheb Y. N. Chavan ASC College, Chalisgaon

Department of Botany

ADD- ON COURSE

Title: Horticulture – A Professional Approach

Objectives

1. Better understanding of Cultivate, manage and utilize plant.
2. Importance of plants and plant derived products in health care systems.
3. To get knowledge about Cheap, Safe and economic treatments at home

Programme Outcome:

The trained students,

1. Are conscious and aware of natural resources and environment.
2. Are equipped to acquire knowledge of plants and related subjects so as to understand and exploit natural phenomena, and environment for the benefit of human beings.
3. Can appreciate the role of biology in societal issues, like environment, biological resources, human health and diseases.
4. Can identify, and collect different type of seeds for cultivation.
5. Students will come to know ornamentation, landscaping and environmental conservation

Add –On Course Draft Syllabus

Title: Horticulture ; A Professional Approach

Instructions:

1. Course duration is of 08 weeks (32 contact hours)
  2. 80 % attendance is compulsory
  3. Examination is 100 marks and objective type
-

Chapter- 01: Introduction (06)

- A) i. Definition
ii. Scope and importance
iii. Terminologies

Chapter- 02: Study of Different branches of Horticulture (10)

1. Pomology
2. Olericulture
3. Floriculture
4. Sericulture
5. Nursery Management
6. Silviculture
7. Urban Horticulture
8. Medicinal Horticulture

Chapter- 03: Basic Tools And Techniques In Horticulture (10)

1. Tools

1. Pruning shears
2. Seccateur
3. Garden Knife
4. Hand Towel
5. Soil Knife
6. Pruning Saw
7. Gardening Gloves
8. Watering Can
9. Garden Fork
10. Hoe
- 11 Long Arm Scissor

B) Basic Techniques

1. Grafting
2. Layering
3. Cutting
4. Budding

Chapter- 04: Horticulture – Commercial Utility (06)

Preparation of

1. Bonsai
2. Green Wall
3. RTE Products (Jam , ketchup)

Reference Books and Web Sites :-

1. Fundamentals of Horticulture – M.Murgnantham
Java Publishing House edition 1(2019)
2. Basic Horticulture – Jitendra Singh
Kalyani Publishers , New Delhi
3. Branches Of Horticulture – Iulthort.com
4. Horticulture – Britania.com/science
5. Fruit and vegetables – Better health channel
6. Understanding Horticulture – AgEd Library.com

Budget for the smooth conduct of Add -on- course

The proposed Budget is of only Rs. 30,000=00 (Rs. Thirty thousand Rs. only). The details are as follows

Sr. no.	Particulars	Amount in Rs.
01	Guest faculty Remuneration	7000=00
02	Laboratory requirement	8000=00
03	Books	5000=00
04	Field visits	10,000=00
	Total	30000=00

Prof. Shivam R. Patil
Course Coordinator

Prof. Dr. K. B. Bendre

Head of Department

HEAD
DEPT. OF BOTANY
NANASAHEB Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Challsgaon Dist. Jalgaon

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Sanstha's
Nanasaheb Y. N. Chavan Arts, Science and Commerce College, Chalisgaon

Department of BOTANY

Add-On Course

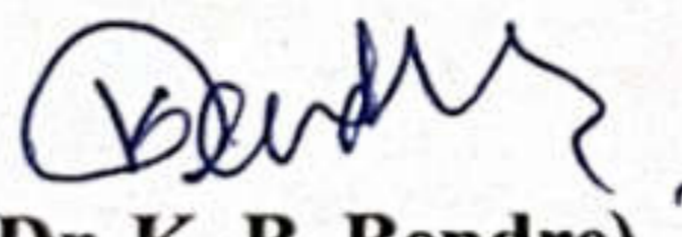
Horticulture – A Professional Approach

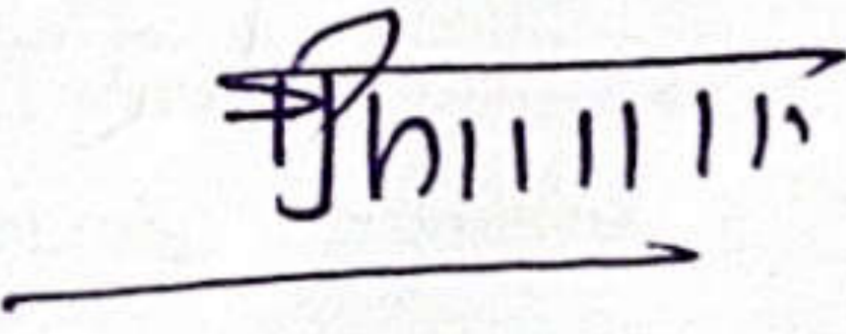
TIME- TABLE (Year 2022-23)

Sr. No.	↓TIME CLASS→	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday
01	03 -04 pm	KBC	SRP	NYS	RSM	RSM/MUR/KBB	PRA

1. Prof. Dr.Ms.U.R.Magar(MUR)
2. Prof. Dr. K.B.Bendre (KBB)
3. Prof. R.S.Mor(RSM)
4. Prof. S.R.Patil (SRP)
- 5 .Prof. N.Y.Shirsath (NYS)
- 6 .Prof. K.B.Chavan (KBC)

(Prof. Shivam R. Patil)
Course Co-Coordinator

(Dr. K. B. Bendre)
Head of Department
HEAD
DEPT. OF BOTANY
NANASAHEB Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Challsgaon Dist. Jalgaon

(Dr. S. R. Jadhav)
Principal

R.S.P. MANDAL SANCHALIT
NANASAHEB Y.N CHAVAN ARTS, SCIENCE AND COMMERCE
COLLEGE CHALISGAON DIST JALGAON

**Department of Information
Technology**

Proposal

To

Start

Add on course

Year - 2022 - 23

CERTIFICATE COURSE IN ELEMENTARY CYBER SECURITY

(C.C.E.C.S)

From:

Department of Computer Science & IT

Proposal to start Add on course C.C.E.C.S

- 1) Department: Information Technology
- 2) Title of the Program/Certification Course in Cyber Security (C.C.E.C.S)
- 3) Credits: 3 (Theory)+2 (Practise) =05
- 4) Duration/Hours: 45 hours
- 5) Fee: 100+00
- 6) Intake capacity : 15
- 7) Eligibility for Program: Any student admitted in college
- 8) Objectives of the Program:

- An advanced practical skillset in defeating all online threats - advanced hackers, malware and spyware.
- Defending against Internet business including mitigating government spying and mass surveillance.
- Start a career in cyber security. Become a cyber security specialist.
- Summarize the basics of identification and authentication in cyber security.

9) Syllabus:

Unit - 1 Introduction to Cyber Security L: 5 M:10

Unit - 2 Introduction to Cyber Attack L:10 M: 20

Unit - 3 Cyber Technology & Authentication L: 10 M: 20

Unit - 4 Cyber Laws L: 10 M: 20

Unit - 5 Intellectual Property Rights L: 10 M: 20

10) Program Outcomes (POs):

- Analyse and evaluate the importance of personal data its privacy and security.
- Increase awareness about cyber-attack vectors and safety against cyber-frauds.
- Take measures for self-cyber-protection as well as societal cyber-protection.

11) Reference Books:

- Cybersecurity – Attack and Defense Strategies: Counter Modern Threats and Employ State-of-the-Art Tools and Techniques to Protect Your Organization Against Cybercriminals *Fari Dilligence, Zaid Odeh*
- Cybersecurity: An Essential Guide to Computer and Cyber Security for Beginners, Including Ethical Hacking, Risk Assessment, Social Engineering, Attack and Defense Strategies, and Cyberwarfare. – *Lucas Evans*

12) Modality of Examination: Online/Offline

Weightage of Marks: 100 Theory: 60

Practical/Internal Assessment/Project Assignments: 40

13) Faculty: Names of Faculty Members, Contact numbers and email ID

Sr No	Name	Contact No	Email Id
1	Prof Rajshri F. Deshmukh	7726983813	drrajshri7@gmail.com
2	Prof. Vidhya S. Yashikar	9325046206	vidhyeyashikar@gmail.com

14) Time Table

Time	Mon	Tues	Wed	Thursd	Fri	Sat
01:00 pm to 2:00 Pm	RD	RD	RD	RD	RD	RD
2:00 pm to 3:00 Pm	VY	VY	VY	VY	VY	VY

RD : Prof Miss Rajshri Deshmukh

Practical (Lab)

VY : Prof. Vidhya Yashikar

Theory (Paper)

**Certification Course in Cyber Security
(CCCS)**

Unit - 1 Introduction to Cyber Security L: 5 M:10

- What is Cyber Security
- Why is Cyber Security Important
- Goal of Cyber Security -
CLA

Unit - 2 Introduction to Cyber Attack L:10 M: 20

- What is Cyber Attack-
Cyber Attack Categories
- What is Computer Virus-
Types of Viruses
- Worms-
Types of Worms
- Phishing-
What is Phishing Attack
- Hacking-
Types of Hacking

Unit - 3 Cyber Technology & Authentication L: 10 M: 20

- Cyber Technology-
Firewall, Intrusion Detection System (IDS), Access Control, Antivirus
- Cyber Authentication-
Digital Signatures, Biometric, Cryptography

Unit - 4 Cyber Laws L: 10 M: 20

- What is Cyber laws
- Role of cyber law
Fraud, Copyright, Defamation
- Importance of Cyber law
- Advantage of Cyber law

Unit - 5 Intellectual Property Rights L: 10 M: 20

- What is Intellectual Property Rights
- Types of Intellectual Property Rights
Copyright, Patent, Trademark, Trade Secret
- Advantage of Intellectual Property Rights

MEETING AGENDA

A decision by Hon. Principal in the meeting of Head of Department on 20 March, 2023 held in Computer Department, about to start AD-ON Courses in Departments. So we plan to conduct a offline meeting of all teaching and non-teaching members in our department.

In the presence of all the following members on 31 March 2022, we have decided to start Addon course to improve skill among students.

Following faculty member are present in offline mode

1. Dr.Prof. K.C.Deshmukh, HOD
2. Prof. S.E.Pate, Asst. Prof.

Dr.Prof.K.C.Deshmukh suggested to start course for Network Security like Cyber security

Hence all members agreed to start to course on Cyber Security and decided following structure for course

1. Design Title of Course: Certificate Course Elementary in Cyber Security
2. Design Syllabus: Prof. Rajanil P. Deshmukh has to prepare
3. Decided duration of course: 45 Clock Hours
4. Examination pattern: Online
5. Fee structure: 100
6. Certificate: Issued by College, Department and Institute
7. Remuneration: Funds by College

All above structure unanimously decided to work on above structure.

1. Dr.Prof. K.C.Deshmukh, HOD
2. Prof. S.E.Pate, Asst. Prof.
3. Prof. Rajanil P. Deshmukh
4. Prof. Vidhya S. Yashikar
5. Shri. Vikas Jadhav

[Handwritten signatures and stamps]
RECEIVED BY: _____
DATE: _____
TIME: _____
BY: _____

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Sarathi's
**Nanasaheb Y. N. Chavan Arts, Science and
Commerce College, Chalisgaon, Dist. Jalgaon**

Department of Chemistry

Proposal for
ADD ON CERTIFICATE COURSE IN CHEMISTRY
2022-23

"Introduction, Manufacturing methods and applications of fertilizers"

Course Coordinator
Prof. N. H. Chavan

To,

The principal,

Sanshodh Y. N. Chavan

ASC College, Chalgaon

Subject: Permission to introduce Add on course in the Chemistry department.

Respected Sir,

We a department of Chemistry unanimously decided to introduce an Add on course through our department for knowledge dispersal, skill development of all faculty students. We conducted departmental meeting for the same. We assure you that our efforts will be instrumental in enhancing quality education of our college. Please grant us permission to conduct the same.

Thanking you in anticipation.

Encl:- Meeting report.

1. Dr. S. J. Wagh
2. Prof. N. U. Chavan
3. Prof. Mrs. S. K. More
4. Mr. K. B. Randive

Yours faithfully,
HEAD
DEPT. OF CHEMISTRY
SANSODH Y. N. CHAVAN
Arya Science & Commerce College
Chalgaon Dist. Jalgaon

Meeting Report:

Head of Chemistry Department invited meeting of faculty and non-teaching staff of the department on 3rd January 2023 at 11 am to discuss the minutes of the meeting. The discussions and decisions of the minutes are as follows:

As per the suggestion by IQAC, we discussed to introduce Add on course through Chemistry Department. The title finalized is "Introduction, Manufacturing methods and applications of fertilizers"

1. Course Coordinator- Prof. N. U. Chavan
2. Course duration- 08 weeks
3. Contact hours- 45
4. Conduct of course- Online mode
5. Eligibility for admission- Any faculty student admitted in the college
6. Intake capacity- 50 students
7. Fees- Rs. 100.00
8. Mode of Examination- Objective type of 100 Marks
9. Certificate will be issued on successful completion of the course.

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Santha's
Narasahel Y. N. Charan ASC College, Chalisgaon
Department of Chemistry
Add-on Course

Title: - "Introduction, Manufacturing methods and applications of fertilizers"

Objectives: -

1. To develop basic understanding of Fertilizer Manufacturing Processes.
2. To introduce them with Plant nutrients.
3. To enhance their skills about manufacturing processes of Various fertilizers

Program Outcome: -

The trained students,

Are confident about composition, various parameters used in Fertilizer Manufacturing Processes.

Understand the Impact of Fertilizer on environment, they can appreciate the role of fertilizer in public issues, like environment pollution, human health, and diseases

COURSE DETAIL

Sl. No.	Topic	No. of hours
1	Introduction of Fertilizers as a plant nutrient, Classification of Soil nutrients, Fundamentals of N, P and K.	9
2	Nitrogen sources - urea, ammonium sulphate, ammonium nitrate, ammonium chloride, Urea- Method of production and their uses.	12
3	Phosphatic fertilizers - Ammonium phosphate, single super phosphate, triple super phosphate - methods of production, Other Phosphatic fertilizers - Dicalcium super phosphate, Basic slag.	12
4	Potassic fertilizers - Potash in Agriculture, potassium sulphate, potassium Nitrate - methods of production, Impact of Fertilizer on environment.	12
Total No. Hours		45

Prof. N. U. Chavan
Course Coordinator

Dr. S. J. Wagh
Head of Department
HEAD
DUPE OF CHEMISTRY
MANAGER C. N. CHAVAN
Aps. Science & Commerce College
Chalgani, Dist. Jalgaon

Time Table of Theory Lecture

Time- 3-3 PM

Day	Mon	Tue	Wed	Thus	Fri	Sat
Name of Faculty	NUC	NUC	SKM	SKM	SJW	SJW

**SJW - Dr. S. J. Wagh
NUC - Prof. N. U. Chavan
SKM - Prof. Mrs. S. K. More

Prof. N. U. Chavan
Course Coordinator

Dr. G. B. Deshmukh
Vice principal &
IQAC Coordinator

Dr. S. R. Jadhav
Principal
PRINCIPAL
NANASHEE Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Chalgaon Hat, Jalgaon

શક્તીવિદ્યાલય (વેબ પેજ) : www.shaktividyala.com

શક્તીવિદ્યાલય (ઈમેલ) : shaktividyala@gmail.com

શક્તીવિદ્યાલય (ફોન) : 98791 22222

શક્તીવિદ્યાલય (ફેક્સ) : 98791 22222

શક્તીવિદ્યાલય (વેબસાઇટ) : www.shaktividyala.com

Dr. S. H. JADHAV

M.Sc., M.Phil., Ph.D.

Principal

શ્રી. સુ. જા. જા. જા.

શ્રી. સુ. જા. જા. જા.

શ્રી. સુ.

Outward No. / 15553/23

Date: 27/01/2023

Commerce Department

Notice – Faculties Meeting

This is inform to all the faculties of Commerce Department that, on 27th January 2023 at 11:00 'O' Clock in the morning there will be a meeting to discuss the following points and to take the decisions about it. So, please be present in time for the meeting and oblige.

Points to be discuss -

- 1) Which Add on Course to be started by department in the Academic year 2022-23
- 2) To Discuss the Benefits and other relevant matters regarding Add on course in detail such as - Eligibility Criteria, Total Marks, What should be syllabus, No of Lectures required to complete the syllabus, Mode of Teaching, Instruction Method or Language, Examination Pattern, Marks Required for Passing, Mark Sheet and Certificate design, Application Format, Admission Fees, How to Share the Workload, How to apply for the Permission and Time Table, decide the Coordinators name for the course etc.

Venue - Commerce and Management Laboratory

Prof.M.S.Beldar

Head of the Commerce Dept.

Dr.S.H.Jadhav

PRINCIPAL

NARASAHAB Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Chalisgaon Dist. Jalgaon

Name of the Faculties

Signatures

- 1) Prof.M.S. Beldar
- 2) Prof. Neha Pachpute
- 3) Prof.Sanika Kulkarni
- 4) Prof.Dhargesh Bhasvar
- 5) Prof.Surender Dhadge

From -

Prof. Mukunda Supadu Beldar

Narasahb Y.N. Chavan Arts, Science and
Commerce College, Chaligaon.

Head, in Commerce Department

Date-31st January 2023

To,

The Principal,

Narasahb Y.N. Chavan Arts, Science and

Commerce College,

Chaligaon.

Subject: - Seeking Approval for starting the Certificate course (Add On Course) in "Personality Development"

Reference: - Staff Meeting held on 27th January 2023

Respected Sir,

With reference to the above mentioned subject, I Prof. Mukunda Supadu Beldar, here by requesting to you on behalf of the Commerce Department that, we all the faculties from Commerce department have decided to start the Certificate course (Add on Course) in "Personality Development". All the details regarding the course have been discussed in the faculties meeting and the report (Minutes) of that is attached for your information.

So, kindly grant the permission to start the above said course in the academic year 2022-23.

Thanking You.

Yours Faithfully

Enclosures: - Minutes of Faculty Meetings

Prof. Mukunda Supadu Beldar

Head in Commerce Department

Commerce Department
Minutes of - Faculty Meeting

On 27th January 2023 at 11.00 'O Clock in the morning Faculty Meeting was held at Commerce and Management Laboratory to discuss the following points and the following decisions were taken unanimously.

- 1) It is decided that the Certificate Course (Add On) in Personality Development should be started by the department in the Academic year 2022-23
- 2) After discussion in detail following decisions were taken
  1. Eligibility Criteria – Any Student of the College who has passed 12th Class
  2. Total Marks – 100
  3. No of Lectures required to complete the syllabus – 30 Clock Hours
  4. Instruction Mode / Language – English and Marathi
  5. Examination Pattern – MCQ Type – Time – 2.30 Hours –
  6. Examination Mode - Online Examination in English and Marathi
  7. Marks Required for Passing – 40 %
  8. Mark Sheet and Certificate design – It Should be name as University's Mark sheet and Certificate
  9. Application Format – It will be provided by the College office staff
  10. Admission Fees – Rs 50
  11. Syllabus – After so much discussion syllabus were framed by the faculties
  12. Workload – Following faculty members will share the workload equally
  13. Similarly, how it is benefited to the students were also discussed in the meeting.

- i) Prof Mukunda Beldar —
- ii) Prof Pachpute Neha
- iii) Prof Sarika Kulkarni
- iv) Prof Durgesh Bhavsar

v) Prof. Sameer Badge

14. Application for Permission – Head of the Department will prepare the Application for Permission and all the Faculty members will meet to the Hon'ble Principal Sir to seek the permission.

15. Time Table – Afternoon Timing will be better for all.

In this way meeting were held and the above decisions were taken unanimously and meeting concludes after offering vote of thanks.

Following Faculty Members were Present for the Meeting

Name of the Faculties

Signatures

1) Prof. M.S. Beldar	
2) Prof. Neha Pachpute	
3) Prof. Sanika Kulkarni	
4) Prof. Durgesh Bhavsar	
5) Prof. Sameer Badge	

Wentworth-Ventworth College of Business and Economics
 Department of Business Administration
 Business Administration - Finance
 Capital Budgeting and Investment Decisions - Year 2012-13

SR. NO.	NAME OF THE STUDENT'S	MARKS	GRADE	MARKS	GRADE	MARKING CLASS
1	ADARSH KUMAR SINGH	F	42	C		PASS
2	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B		SECOND
3	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B		DISTINCTION
4	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B+		FIRST
5	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B+		FIRST
6	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B		PASS
7	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C+		SECOND
8	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C		PASS
9	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	D		DISTINCTION
10	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C		PASS
11	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	D		DISTINCTION
12	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B		SECOND
13	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	A		DISTINCTION
14	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B		SECOND
15	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B		SECOND
16	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B+		FIRST
17	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C+		SECOND
18	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C		DISTINCTION
19	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C		PASS
20	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B+		FIRST
21	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B+		FIRST
22	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C		PASS
23	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C+		SECOND
24	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C+		SECOND
25	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B+		FIRST
26	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C+		PASS
27	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C		PASS
28	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C		PASS
29	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	B		SECOND
30	ADARSH KUMAR SINGH	F	40	C+		PASS

MARKS	GRADE
70-100	A
60-70	B+
50-60	B
40-50	B-
30-40	C
20-30	C+
10-20	D
0-10	F
MARKS	GRADE
0-20	FAIL
20-40	FAIL
40-60	SECOND
60-80	FIRST
70-100	DISTINCTION

EXAMINATION / SUBJECT NAME		STUDENT'S MARKS / DATE	
Applied	MARKS	1	DATE
Applied	MARKS	2	DATE
Applied	MARKS	3	DATE
Applied	MARKS	4	DATE

SR.	NAME	MARKS	DISTINCTION	FIRST CLASS	SECOND CLASS	PASS CLASS	FAIL	TOTAL
1	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
2	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
3	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
4	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
5	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
6	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
7	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
8	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
9	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
10	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
11	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
12	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
13	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
14	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
15	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
16	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
17	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
18	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
19	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
20	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
21	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
22	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
23	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
24	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
25	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
26	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
27	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
28	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
29	ADARSH KUMAR SINGH	40						40
30	ADARSH KUMAR SINGH	40						40

Beldar
 PROF. M. J. BELDAR
 CO-ORDINATOR

डा. ए. वि. व. मंडल सि. संशोधन

मानासहीन ए. मा. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय राठीसमाच
जि. जळगाव

"पत्रकारिता एक कौशल्य"

(रोजगार कौशल्य विकास कोर्स)

आर्थिक राज्यशास्त्र विभाग

वर्ष

२०२२ - २०२३

(माहे ०१ मार्च ते ३१ मे २०२३)

समन्वयक

पा. डॉ. राजू परमत निकम

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

सदस्य

पा. डॉ. आर. बी. चव्हाण

"पत्रकारिता एक कौशल्य"

तेजीतः - २२

एकूण गुणः १००

अंतर्गतः ४० लेखी: ६०

अभ्यासक्रम

	गुण	तक्का
प्रकरण १ ले :- पत्रकारितेची ओळख	२०	१०
> पत्रकारितेची स्वरूप व महत्त्व		
> पत्रकारितेचा अभ्यासक्रम		
> पत्रकारितेच्या अभ्यासक्रमाची प्रवेश प्रक्रिया		
प्रकरण २ ले :- पत्रकारितेची प्रकार	२०	१०
> विट मिडिया		
> इलेक्ट्रॉनिक मिडिया		
> जनसंवाद - सामाजिक माध्यमे		
प्रकरण ३ ले :- पत्रकारितेशामोरील आव्हाने	२०	१०
> स्वातंत्र्यसंघर्ष		
> स्पर्धा		
> नैतिक मूल्य		

धरम

“पत्रकारिता एका कौशल्य”

परिचयना (Introduction) :-

आज पत्रकारिताया शतकात लोकवाही प्रथम देशात पत्रकारिता राजकारणात, समाजकारणात, अर्थकारणात व अंतरराष्ट्रीय राजकारणात अत्यन्त साधारण महत्त्व प्राप्त झाले आहे. पत्रकारितामुळे जगता आणि शासन बांध्यात सुवाद घडून येतो वा लोकमतात बदल देखील घडून येतो. त्यामुळे पत्रकारिता आज व्यापक महत्त्व प्राप्त झाले आहे. तरुण वर्गासाठी या क्षेत्रात करिअरची एक सुवर्ण संधी उपलब्ध झाली आहे. त्याच हेतूने राज्यशासन विद्यागामार्फत एक पुरक (Add-on Programme) कोर्स सुरू करण्यात येत आहे.

उद्दिष्ट (Objective of the Programme) :-

- अ) पत्रकारिता क्षेत्राची ओळख करून देणे.
- आ) पत्रकारितासाठी शैक्षणिक पात्रता व अभ्यासक्रम कोणता याची ओळख करून देणे
- इ) पत्रकारिता हा कोर्स कोणत्या विद्यापीठात उपलब्ध असतो याची माहिती करून देणे
- ई) पत्रकारितासाठी प्रवेश घेई परिक्षेची तयारी कशी करावी याबाबत मार्गदर्शन करणे
- उ) विर मिडिया व इलेक्ट्रॉनिक मिडियाची ओळख करून देणे
- ऊ) व्यावसायिक क्षेत्र म्हणून तथा क्षेत्राची निवड कशी करू शकता याबाबत मार्गदर्शन करणे
- घ) पत्रकारिता क्षेत्रात आज कोणकोणती आव्हाने आहेत व त्यावर मात करून तथा क्षेत्रात आपण करिअर कसे करू शकतो याबाबत मार्गदर्शन करणे
- ग) वार्ताहर ते पत्रकार, संपादक, लेखक, ज्येष्ठ पत्रकार व साहित्यिक म्हणून आपण कसे कसे करू शकतो याबाबत मार्गदर्शन करणे.

कोर्सेचे फायदे (Programme Outcomes) :-

पदवी परीक्षा पास झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांना पत्रकारिता हे राजगामाचे क्षेत्र म्हणून निवडता येऊ शकते. कारण आज आधुनिक काळात विर मिडिया वा इलेक्ट्रॉनिक मिडिया बांध्यात प्रवेश उभ्या निवडीत झाली आहे. बाजरी उद्योगाची आपला पैसा व वेळ वा उद्योगात घरे व कात आहेत. त्यांना स्वार्थ, दुधार व घाडगी मुलांची व मुलींची गटत साधारण आहे.

पत्रकारितामधून घांगळे मानधन, ज्ञान सन्मान व प्रसिद्धी तसेच सामाजिक वा राष्ट्रीय कार्ये करण्याची जर संधी मिळणार असून तर अभ्या क्षेत्रात तरुणांनी प्रवेश घेतल्याच पाहिजे याच हेतूने हा कोर्स सुरू करण्यात येत आहे.

संदर्भ ग्रंथ सूची

1. Menon K.S.R. Stylebook for Journalists & Writers, Kamark Publishers.
2. Rangarwami Basic Journalism, Macmillan India.
3. Vir Bala & Agarwal, Essentials of Practical Journalism, Concept Publication Camp, New Delhi.
4. बाबुईटी एन.पी., (२००९), जगज्जकार एव पत्रकारिता, कौण्टर पब्लिशर, जयपुर
5. पार्षदी प्रकाकर, पत्रकारिताची मुळावरी
6. महा विद्ययाथ डिजिटल पत्रकारिता, समजम प्रकाशन
7. कौण्टे कोमेक, कोमान मिथिया, अरवरी प्रकाशन, जयपुर
8. कुलकर्णी एच.के. पत्रकारिता मार्गदर्शक, पुणे विद्यापीठी मूळ प्रकाशन पुणे
9. कौण्टे कलिय व कौण्टे डाकूर (१३ ऑगस्ट २००६) पत्रकारिता एक आवकन, आग्नेय प्रकाशन मुंबई
10. जी.जे. ए.के. (२००९) माहारी मूलपत्रांचा इतिहास, कौण्टीनेस्टन प्रकाशन पुणे

कोर्सचे आयोजन व परीक्षा पध्दती (Modality of Examination) :-

कोर्सचा काळावधी तीन महिन्यांचा असेल. कोणत्याही शाखेतील कोणत्याही वर्गातील विद्यार्थी आणि विद्यार्थिनी ह्या कोर्स मध्ये प्रवेश घेण्यास पात्र असतील. कोर्सची फी फक्त रु. ५० इतकी असेल. कोर्सचे आयोजन आहवाव्यातून किमान चार तास असेल. अद्यन्यितीत कोरोनाची संकीर परिस्थिती म्हासत घेऊन दूर एचव (Online) तास घेतले जातील. महाविद्यालय मुख्यालयास प्रपत्र तासाचे आयोजन केले जाईल.

परीक्षा ही तीन भागात घेतली जाईल उदा. प्राथमिक : ३० गुण व मॅची २० गुण. दोन्ही परीक्षेत उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना वेळ दिनी जाईल व प्रमाण पर प्रदान केले जाईल.

डा.डी. राजू परमत निगम

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

राज्यशासन विभाग

प्रति, मा. प्राचार्य

महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या ना. वा. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय

बाळीसगाव, जि. जळगाव

विषय:- इस्ताफाना मज्यता मिळणे बाबत.

मा. मंत्रीदय,

राज्यशासन विभागामार्फत सन २०१९ मध्ये माझे कार्य ते माझे मे ह्या तीन महिन्यांच्या काळासाठी विद्यार्थ्यांच्या अतिरिक्त रोजगार मिळवून देण्याची बाबसाठी रोजगाराचा पूरक प्रोग्राम (Add-on Programme) "अधारित एक कौशल्य" हा कौशल्यधारक आधारित कोर्स संपन्न परवानगी मिळाली ही विनंती. यामुळेच इस्ताफा जोडलेला आहे त्याचे अचलकाम आहे

दिनांक:- ०२/०२/२०२३

आपला विश्वासू
(स. डॉ. ज्योतिबा फुले यांच्या ना. वा. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय)

राज्यशासन विभाग प्रमुख

मानासहित व. मा. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, पाळोसगाव

राज्यशास्त्र विभाग

पूरक कोर्स (Add-on Programme) संदर्भात बैठक

दिनांक :- २२/०२/२३, वार- मुखाव

महाविद्यालयातील सर्व शाखेत व विविध वर्गात शिक्षण देण्याच्या विद्यार्थ्यांना पदवी नंतर राज्यात मिळालेले म्हणून राज्यातचिमुख कोर्स (Add-on Programme) उच्च "पत्रकारिता एक कोर्स" हा कोर्स मध्ये जाणे ते मध्ये से ह्या काळातील देण्यासंदर्भात सफाई ११.०० सहविचार बैठकीचे आयोजन करण्यात आले.

या बैठकीतील छात्रीत सदस्य उपस्थित होते

क्र.अ.	सदस्यांची नावे	पद	सही
१.	श्री. राजू परमत निकम	असोसिएट प्राध्यापक	
२.	श्री. आर. बी. चव्हाण	सहायक प्राध्यापक	

श्री. राजू परमत निकम

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

समन्वयक

“पत्रकारिता एक कौशल्य”
(कौशल्य विकास आधारित कोर्स)

राज्यशास्त्र विभाग

सत्र २०२३

वेळापत्रक (Time Table)

माहे मार्च ते माहे मे २०२३

वेळ	आर्गंडरॉक	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
दुपारी १ ते २	डा.डॉ. राजू परमत निकम	-	-	✓	✓
	डा.डॉ.आर.बी.पण्डित	✓	✓	-	-

डा.डॉ. राजू परमत निकम
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
समान्यदयक

Sr. No.	Student Name	Class	Category
01	Wagh Harshada Devidas	FYBA	OBC
02	Pawar Prachi Ramkrushna	FYBA	NT
03	Jagtap Digali Gorakh	SVBA	OBC
04	Rathod Shraddha Namoj	FYBA	NT
05	Chavan Vishnu Raju	FYBA	NT
06	Rathod Sagar Chattrusing	FYBA	NT
07	Vispute Nupur Vivekanand	FYBA	OBC
08	Rathod Digambar Eknath	FYBA	NT
09	Rathod Sachin Sadu	FYBA	NT
10	Chaudhari Madhuri Sunil	FYBA	OBC
11	Rathod Pappu Vitthal	FYBA	NT
12	Kumawat Pooja Sanjay	FYBA	NT
13	Thakur Vaishali Gajanan	FYBA	ST
14	Nikam Pooja Rajendra	FYBA	SC
15	Singte Ranjana Sanjay	FYBA	OPEN
16	Pawar Yamini Anil	FYBA	OBC
17	Mali Nikita Ravindra	FYBA	OBC
18	Wagh Samiksha Ravindra	FYBA	SC
19	Sonawane Anuja Krunal	FYBA	OPEN

[Handwritten Signature]
 dr. Y. N. Chavan

[Handwritten Signature]
PRINCIPAL
 NANASAHEB Y. N. CHAVAN
 ART, SCIENCE & COMMERCE COLLEGE
 CHALISGAON DIST. JALGAON

रा. उ. वि. व. मंडल वि. संस्थान

मानासईब ए. ना. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय चाळीसगाव
जि. जळगाव

"मुलाखत एक कौशल्य"

(रोजगार कौशल्य विकास डिप्लोमा कोर्स)

आयोजक राज्यशास्त्र विभाग

वर्ष

२०२२ - २०२३

(माहे ०१ मार्च ते ३१ मे २०२३)

समन्वयक

डा. डॉ. राजू परभत निकम

राज्यशास्त्र विभाग इमुख

सदस्य

डा. डॉ. आर. बी. चव्हाण

“मुलाखत एक कौशल्य”

केडीए: -२

एकूण गुण: १००

अंतर्गत: २० प्रश्नी: ८०

अभ्यासक्रम

	गुण	तास
प्रकरण १ :- मुलाखत	२०	१०
> मुलाखतीचे स्वरूप व महत्त्व		
> मुलाखतीसाठी लागणारे आवश्यक गुण		
> भाषिक सामर्थ्य व निष्ठा		
प्रकरण २ :- मुलाखतीचे प्रकार	२०	१०
> शासकीय मुलाखतीचे स्वरूप		
> प्रशासकीय मुलाखतीचे स्वरूप		
> खाजगी क्षेत्रातील मुलाखतीचे स्वरूप		
प्रकरण ३ :- मुलाखती समोरील आव्हाने	२०	१०
> नकारात्मकता		
> अति आत्मविश्वास		
> अभ्यासू दृष्टीकोनाचा अभाव		
प्रकरण ४ :- प्रात्यक्षिक अहवाल लेखन	२०	१०

परिचय

“मुलाखत एक कौशल्य”

परिचय (Introduction) :-

आज एकविद्याना शाळात स्पर्धेचे युग युग झालेले आहे. विद्यार्थ्यांना आपल्या कॉलेजसाठी शाळातल्या शाळातील शाळात, प्रशासकीय शाळात व खाजगी शाळात नोकरी मिळवण्यासाठी प्रयत्न करावे लागतात. केवळ लेखी परीक्षा किंवा शारीरिक क्षमता चाचणीची तराती न करता मुलाखतीचीही तराती करावी लागते. अशावेळी मुलाखत कशी द्यावी, मुलाखतीसाठी आवश्यक कौशल्य कोणते आहेत याची जाणीव विद्यार्थ्यांना नसते त्यामुळे बऱ्याच वेळा अपयशाचा तोंड द्यावे लागते. अविश्वात त्यांना कोणतीही अडथळ येऊ असे वाच हेतूने राज्यशासन विद्यार्थ्यांमार्फत कौशल्यवाढ करण्याकरिता एक पुर्क (Add-on Programme) विद्यार्थ्यांसाठी सुरु करण्यात येत आहे.

उद्दिष्टे (Objective of the Programme) :-

- अ) मुलाखतीची ओळख करून देणे.
- आ) मुलाखतीसाठी आवश्यक असलेले कौशल्य कोणते याची माहिती करून देणे.
- इ) साक्षात्कारासाठी सांख्यिक सुरक्षता किती आवश्यक याविषयी मार्गदर्शन करणे.
- ई) शासकीय मुलाखतीचे स्वरूप व आयोजन.
- उ) प्रशासकीय मुलाखतीचे स्वरूप व आयोजन.
- ऊ) खाजगी शाळातल्या मुलाखतीचे स्वरूप व आयोजन.
- ए) राजकीय मुलाखतीचे स्वरूप व आयोजन.
- ब) शैक्षणिक मुलाखतीचे स्वरूप व आयोजन.

कोर्सेचे फायदे (Programme Outcomes) :-

१. विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत व्यक्तिमत्त्व सुलभतेने.
२. विद्यार्थ्यांचे बहिर्गत व्यक्तिमत्त्व सुलभतेने.
३. विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे.
४. विद्यार्थ्यांमध्ये साक्षात्कारक तन्वीकोन तयार करणे.
५. विद्यार्थ्यांमध्ये आर्थिक प्रभुत्व निर्माण करणे.
६. विद्यार्थ्यांमध्ये समर्थसूचकता व निर्लेश क्षमतेचा विकास करणे.
७. विद्यार्थ्यांमध्ये एकसूत्र गुण विकसित करणे. ई.

संदर्भ ग्रंथ सूची

1. Go With The Flow: Jassi Yakoma -K Sagar Publication
2. Social Change in India : YogendraSingh - K Sagar
3. Improve Your Memory Power: Arun Sagar- K Sagar Publication
4. Personality: Arun Sagar- Vaid Publication
5. मुद्रास्वतः उपसर्गित भारतीय - पुस्तक भारतीय
6. मुद्रास्वतः अर्थिक संस्थापन - श्रीराम पब्लिश
7. मुद्रास्वतः प्रथम संगः अमित मुजारी व अर्थिकशास्त्र का कौशल - मुद्रास्वतः प्रबोधनी पुस्तक
8. मुद्रास्वतः मनीषा शर्मा - युक्ति अर्थिकशास्त्र पुस्तक
9. मुद्रास्वतः एक प्रथम पब्लिकिटी : गिरिशर्मा पाठ
10. मुद्रास्वतः नीतिशास्त्र : प्रभात बहामुज

कोर्सके आयोजन व परीक्षा पद्धती (Modality of Examination) :-

कोर्सका कालावधि सहा महिनाका अवधि. कोर्सकाही राष्ट्रीय कोर्सकाही अंतर्राष्ट्रीय विद्यार्थी अर्थिक विद्यार्थीही ह्या कोर्स अर्थिक प्रवेश प्रेषणात ध्यान अस्तीत. कोर्सकी की काल २-५ इतकी अवधि. कोर्सके आयोजन आठवह्यातून किमान चार तास अवधि. अद्यत्थितीत कोर्सकाही तर्जनी परिसिध्ती जसात वेबसाइट दूर प्रेषण (Online) सास वेबसाइट अस्तीत. महाविद्यालय सिध्दिसिध्द मुद्रास्वतःकास अर्थिक शास्त्रिकांके आयोजन करण्णाल वेडिन.

परीक्षा ही दोन भागात वेबसाइट अस्तीत उदा. प्रथमशिकः ४० गुण व अन्ती २० गुण. दोन्ही परिसिध्द उस्तीत हींसाका विद्यार्थीकांसा वेब साइट अस्तीत व प्रमाण पत्र प्रदान वेडिन.

आयोजन

 राज्यशास्त्र विभाग
 डा. डी. ए. ए. सिन्हा

राज्यशास्त्र विभाग

कति, मा. प्राध्यापक

महाकाशेव व. मा. पदवीत कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय

पार्शीसमाध, जि. जळगाव

विषय:- प्रस्तावना मान्यता मिळणे बाबत.

मा. मंडीटय,

राज्यशास्त्र विभागाबाबत सन २०२३ मध्ये माझे माघे ते माझे मे इत्यादी तीन महिन्यांच्या कालावधीत किर्लोसा कोडे "मुलाखतीचे कोडलय" पुस्तक असा (Add-on Programme) कोडे वेळापत्र परीक्षेबाबत मिळावी ही विनंती. परीक्षेबाबत प्रस्ताव जोडलेला आहे त्याचे अंमलीपत्र व्हावे

दिनांक:- २४/०४/२०२३

प्रमुख विभाग
(मा. डॉ. राजू परमल निरमल)
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

मानासहेब च. ना. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, पाळीसगाव

राज्यशास्त्र विभाग

पूरक कोर्स (Add-on Programme) संदर्भात बैठक

दिनांक :- ०२/०२/२०२३, वार- रविवार

महाविद्यालयातील सर्व शास्त्रे व विविध वर्गात शिक्षण देण्याच्या विद्यालयीन पध्दती नंतर राज्य सरकार मिळालेले मूळ राज्यशास्त्र विभाग यांच्या विद्यमान (Add-on Programme) अटी, "मुलाखत एक कोर्स" हा कोर्स सन २०२३ मध्ये मार्च ते मार्च मे ह्या कालावधीत घेण्यासंदर्भात सफाई १-०२ राज्यशास्त्र विभागात वेळोवेळी आयोजन करण्यात आले.

या वेळोवेळी खालील सदस्य उपस्थित होते

अ.क्र.	सदस्यांची नावे	पद	सही
१.	डॉ. राजू परभत-निकम	राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख	
२	डा. व.प. जाधव-निकम	राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख	
३.	डॉ. जाधव. बी. चव्हाण	राज्यशास्त्र विभाग	

राज्यशास्त्र विभाग व मानस शास्त्र विभाग बांध्या संयुक्त विद्यमाने

"मुलाखत एक कौशल्य डिप्लोमा कोर्स"

सन २०२३

वेळापत्रक (Time Table)

माहे मार्च ते माहे मे २०२३

वेळ	कार्यदर्शन	सोमवार	मंगळवार	बुधवार	गुरुवार
दुपारी	डा.डॉ. राजू परमत निवाम	✓	-	-	-
२ ते ३	डा. एच. आर. निवाम	-	✓	-	-
	डा.डॉ.आर.बी.धवडाम	-	-	-	✓

अर्थशास्त्र विभाग

प्रति: मा. प्रचारि,

साम्प्रदायिक ए. ए. प्रथम वर्ष, शिक्षण व शैक्षणिक महसुलाधिकार, सचीकरण, वि. अहमदाबाद.

विषय: अर्थशास्त्र सामान्य विज्ञाने संबंध...

मा. महोदय,

अर्थशास्त्र विभागाध्यक्षीत सन २०२२-२०२३ साली विद्यार्थी हे माध्यम द्वारे कोच सहीन्यायालय सहायकीय विभागाच्या सहीन्याय टोकास शिक्षणाला सन प्रथम इंग्रजी, अर्थ (Add-on Programme) अर्थशास्त्र विभागास (Budget Analysis) हा सहीन्यायालय अर्थशास्त्र कोच सहीन्याय सहायकीय विद्यार्थी हे विद्यार्थी.

सहायकीय अर्थशास्त्र अर्थशास्त्र अर्थ, सहीन्याय सहायकीय अर्थ.

दिनांक: ०८/०८/२०२३

अर्थशास्त्र विभाग

Dr. G. D. Deshmukh

प्र. टी. व. इंग्रजी

अर्थशास्त्र विभाग

साम्प्रदायिक ए. ए. प्रथम वर्ष, शिक्षण व शैक्षणिक महसुलाधिकार सचीकरण वि. अहमदाबाद

To,

Prof. Dr. G. D. Deshmukh

Gj/ 09/08/2023

डा. ए. वि. अ. लक्ष्मी, अध्यक्ष
मानसरोवर डा. ए. ए. चण्डिका कला, विज्ञान व समाजशास्त्र महाविद्यालय,
काशीसंगम, जि. अजमेर.

'अर्थसंश्लेष विडलेशन'
(सोशलमन सीडलन विद्यालय कोर्स)
अर्थशास्त्र अर्थशास्त्र विभाग

अध्यक्ष
डा. ए. ए. लक्ष्मी

अध्यक्ष
डा. ए. ए. लक्ष्मी
(अर्थशास्त्र विभाग)

अध्यक्ष
डा. ए. ए. लक्ष्मी
अर्थशास्त्र विभाग

अध्यक्ष
डा. ए. ए. लक्ष्मी, अध्यक्ष
डा. ए. ए. लक्ष्मी

'अर्थसंकल्प विवरण'

दिनांक : २०२३

समूह क्रमांक : १००

अवधी : २०२३, लेखी : १.६०

अभ्यासक्रम

	पूर्व	उत्तर
प्रकरण १- अर्थसंकल्पाची ओळख	२०	१०
○ अर्थ, वास्तव्य, संकल्पना ○ अर्थसंकल्पाची गती, निर्माणची दृष्टी ○ अर्थसंकल्पाची रचना		
प्रकरण २- अर्थसंकल्पाचे प्रकार	२०	१०
○ सामूहिक अर्थसंकल्प ○ विभागीय / अधिनियम अर्थसंकल्प ○ सुटीय अर्थसंकल्प ○ सुव्यवस्थीत अर्थसंकल्प ○ सुटीय अर्थसंकल्प		
प्रकरण ३- भारतीय अर्थसंकल्प २०२३-२०२४	२०	१०
○ केंद्रीय अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ चा अढ्या ○ भारतीय अर्थसंकल्पात्मकतेतील अढ्या ○ केंद्रीय अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ ची रचना वित्तिये		

"अर्थसंकल्प विवरण"
(टीज्ज्जर सौंरलुत वलरलत सौंरु)
अरुंरुलत वलरुत
सुत २०२२-२३

वेकलततक (Time Table)
सुतु वेकलुतुतुी ते सुतुु सुतुु २०२२-२३

वेक	सुतुुतुुतुु	सौंरलत	सुतुुलत	सुतुुलत	सुतुुलत	सुतुुलत	सुतुुलत
सुतुुतुु सुतुुुुु सुतुु सुतुुुु	सुतु. सुतु. सुतुुलत	✓	✓				
	सुतु. सुतु. सुतु. सुतुुलत			✓	✓		
	सुतु. सुतु. सुतु. सुतुुलत					✓	✓

सुतु. सुतु. सुतुुलत
अरुंरुलत वलरुत सुतुु
सुतुुलत

श. प्र. वि. प्र. संशोधन, काशी
नामासहित प्र. ना. संशोधन कक्षा, विज्ञान व कम्प्यूटर महाविद्यालय,
काशीसंगम, वि. अखण्ड.

अतिरिक्त विभाग

पुस्तक कोर्स (Add-on Programme) संदर्भात सूचना

दिनांक - २५/०५/२०२२, रव. - पुणेकर

आजच्या काळीसकाळातील सर्व अशांत स्थितीत देशाचा विकासार्थीत काळीसकाळीत संशोधन विभाग म्हणून
पुस्तककोर्स (Add-on Programme) अन्वयार्थीत - अतिरिक्त विभाग हा कोर्स

म्हणे म्हणूनही ते सर्व कार्य हाच काळीसकाळीत वेळीसकाळीत काळीस २५/०५ अन्वयार्थीत काळीसकाळीत
अन्वयार्थीत अन्वयार्थीत अन्वयार्थीत

सर्व काळीसकाळीत काळीसकाळीत काळीसकाळीत

क्र.सं.	काळीसकाळीत नाव	वय	काळीसकाळीत
१	प्र. टी. ए. सुमित	अन्वयार्थीत अन्वयार्थीत	
२	प्र. टी. वि. एम. काळीसकाळीत	काळीसकाळीत अन्वयार्थीत	
३	प्र. एम. एम. काळीसकाळीत	काळीसकाळीत अन्वयार्थीत	

प्र. टी. ए. सुमित
अतिरिक्त विभाग, पुणेकर
काळीसकाळीत

**Nanasaheb Yashwantrao Narayanrao Chavan Arts, Science and
Commerce College, Chalisgaon, Dist. Jalgaon.**

Add-On Course

"BUDGET ANALYSIS"

Organize By Department of Economics

मूल्यमापन परीक्षा (२०२२-२०२३)

Mark List

SN	IL.No	Student Name	Class	Marks	Grade
1	191	Bagul Neha Parshuram	S.Y.B.A.	28	C
2	23	Bhoi Chitra Jagannath	T.Y.B.Com.	40	C
3	86	Bhoi Jayashree Jagannath	T.Y.B.Com.	34	C
4	210	Bhoi Swati Jagannath	F.Y.B.A.	AB	-
5	92	Borase Ashwini Shantaram	T.Y.B.Com.	AB	-
6	141	Chaudhari Khushal Jitendra	S.Y.B.Com.	66	B+
7	02	Chaudhari Rushikesh Santosh	T.Y.B.A.	66	B+
8	113	Chaudhari Unnati Madhukar	T.Y.B.Com.	56	B
9	365	Chavan Harshal Sudhir	F.Y.B.A.	58	B
10	64	Deore Jayashri Sunil	T.Y.B.Com.	56	B
11	124	Dudhale Mansi Rajendra	S.Y.B.Com.	42	C
12	122	Erande Paja Dilip	S.Y.B.Com.	80	A
13	57	Erande Vaishnavi Purushottam	S.Y.B.A.	94	A+
14	22	Ghosal Nikita Maruti	T.Y.B.Com.	46	C
15	212	Koli Leela Sunil	F.Y.B.A.	20	C
16	74	Mahajan Dhanashri Bhagwan	T.Y.B.Com.	42	C
17	40	Mahajan Gayatri Suresh	T.Y.B.Com.	44	C
18	84	Mahajan Nisha Bharat	T.Y.B.A.	68	B+
19	42	Mahajan Punam Gopalrao	T.Y.B.Com.	28	C
20	11	Mahajan Sakshi Dnyaneshwar	S.Y.B.Com.	100	A+
21	73	Mali Ashwini Dnyaneshwar	T.Y.B.Com.	44	C

22	201	Mali Vaishnavi Parashram	F.Y.B.A.	44	C
23	24	Mandage Sakshi Arun	T.Y.B.Com.	40	C
24	59	Mekha Prerna Satish	T.Y.B.Com.	60	B+
25	61	Mistari Pratiksha Rajendra	S.Y.B.Com.	44	C
26	77	Nerpagare Priti Valmik	S.Y.B.Com.	38	C
27	07	Nikam Abhishek Vijay	S.Y.B.Com.	54	B
28	397	Nikumbh Harshada Vishwasrao	F.Y.B.A.	72	A
29	20	Pardeshi Shivani Pandhripath	T.Y.B.Com.	62	B+
30	84	Patil Arati Anil	T.Y.B.Com.	40	C
31	123	Patil Dipali Uttam	S.Y.B.Com.	70	A
32	77	Patil Gayatri Anil	T.Y.B.A.	56	B
33	115	Patil Kalyani Gopichand	S.Y.B.A.	78	A
34	26	Patil Leena Shalik	S.Y.B.Com.	92	A+
35	361	Patil Mamata Prabhakar	F.Y.B.A.	54	B
36	51	Patil Nisha Rajendra	T.Y.B.A.	40	C
37	90	Patil Pallavi Rajendra	T.Y.B.Com.	AB	-
38	40	Patil Pooja Laxman	S.Y.B.Com.	64	B+
39	47	Patil Punam Bhausaheb	T.Y.B.A.	78	A
40	55	Patil Sapana Dnyaneshwar	S.Y.B.A.	90	A+
41	96	Patil Sapana Rajendra	S.Y.B.Com.	42	C
42	52	Patil Shital Khushal	T.Y.B.A.	30	C
43	42	Patil Vidya Rohidas	S.Y.B.Com.	32	C
44	30	Patil Vrushali Anil	S.Y.B.Com.	64	B+
45	69	Pawar Divya Yogesh	T.Y.B.Com.	50	B
46	3	Rahile Komal Ambar	T.Y.B.A.	72	A
47	78	Rathod Sachin Appa	S.Y.B.A.	34	C
48	175	Sayyad Muskan Multar	S.Y.B.A.	26	C
49	55	Shinde Leena Chhotulal	T.Y.B.A.	32	C
50	153	Shingade Pratiksha Machhindra	S.Y.B.Com.	52	B

51	42	Sonawane Bhavana Kiran	S.Y.B.A.	58	B
52	43	Sonawane Nikita Dnyaneshwar	S.Y.B.A.	88	A
53	49	Suryawanshi Bhagyashri Bahan	T.Y.B.A.	62	B+
54	80	Thakur Aditi Ashit	T.Y.B.Com.	42	C
55	75	Vispute Divya Somnath	T.Y.B.Com.	52	B
56	81	Wagh Ashwini Suresh	T.Y.B.Com.	46	C
57	111	Yandayat Rani Gangaram	T.Y.B.Com.	44	C

Grading Scheme :

Mark Range	Grade
90 to 100	A+
70 to 89	A
60 to 69	B+
50 to 59	B
Below 50	C
*Marks out of 100	

Date : 24/04/23

Coordinator

T.A. Dusing

Prof. T. A. Dusing
Head of Dept. of Economics

**R. S. S. P. Mandal Ltd, Chalisgaon Sanstha's
Nanasaheb Yashwantrao Narayanrao Chavan
Arts, Science and Commerce College,
Chalisgaon Dist. Jalgaon**

Department of Zoology

Proposal for

Add-on Course (2-1/2-4.5)

PEARL CULTURE

Application

To,

The Principal,

Narasahb Y. N. Chavan ASC College,

Chaligaon, Dist. Jalgaon

Subject: Submission of proposal for Add-on course in Zoology

Respected Sir,

The Department of Zoology desired to introduce an **Add-on course** with the intention to provide additional knowledge and skill to the students. The meeting of the Department was held on 13/02/2023 at 9.30 am and it was unanimously decided to run the course. We request you to accept and permit us for the same.

Thanking you,

Yours faithfully

Dr. V. R. Lakwal

(Assistant Coordinator)

Dr. Y. M. Bhosale

(Course Coordinator)

Prof. A. T. Kalse

HEAD

Dept. of Zoology

NARASAHB Y. N. CHAVAN ASC
College Chaligaon Dist. Jalgaon

To,

prof. Dr. G.D. Deshmukh

Ej/23/01/2023

Date- 13/2/2023

Department of Zoology

The departmental meeting was held on 13/02/2023 at 9:30 am. Under the chairperson Prof. A. T. Kalse the issues discussed regarding to the Add-on course during the meeting and unanimous decisions are as follows:

1. Title of the Add-on course: Pearl Culture
2. Objectives and outcomes of the Course
3. Syllabus of the Course
4. Conduct of Course: Online
5. Duration of the Course: 08 weeks
6. Contact hours: 30
7. Fee structure: Rs. 100/- per student
8. Intake capacity: Maximum 30 Students
9. Marks: Internal Exam, 40 Marks + External Exam, 60 Marks =100
10. Mode of Examination: Online, objective type

Prof. Dr. A. T. Kalse (HOD)

Prof. A. L. Kulkarni

Dr. Y. M. Bhosale

Dr. V. R. Lakwal

**R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Sanstha's
Nanasaheb Yashwantrao Narayanrao Chavan
Arts, Science and Commerce College,
Chalisgaon Dist. Jalgaon**

Department of Zoology

Add-on Course

PEARL CULTURE

Course description:

The aim of this course is that to convey theoretical and practical knowledge and generation of self-employment through skill development. Framing this add on course syllabus is to give the students holistic understanding of the subject giving core content and techniques used in Pearl culture. The syllabus also has been framed in such a way that the basic skill will developed among students and that will be helpful in generating entrepreneurship, practical aspect in pearl culture farming or Aquaculture.

Course objectives:

- 1) To understand the basic skills or concepts of Pearl culture.
- 2) To provide the knowledge regarding the anatomical or physiological aspects of fresh water Oyster species.
- 3) To familiarize with various types of implantation methods, pearl culture and insertion techniques.
- 4) To Production of different shapes, types of pearl and it's marketing for economic gain.

Course outcome:

Main aims to achieve a desired outcome of culture Pearl through employing a specific amount of resources and techniques related to it.

To give a comprehensive knowledge regarding the practically employing the various techniques mentioned in the course of Pearl Culture.

Add on course Syllabus

PEARL CULTURE

(20P 60 M)

UNIT - I: Introduction to pearl culture.

Introduction to pearl culture, Global and National status of pearl culture, History of pearl culture, significance of pearl culture, Sorting of Pearl, Marketing and economics concerned with Pearl Culture. **(4 P 6 M)**

UNIT- II: Water quality management in culture and hatchery practices, waste discharge standards. Role of micro-organisms in aquatic pond management, Introduction to Oyster surgery, Types of surgical instruments, Application of Surgical instruments, Pearl culture period, Caring of pearl oyster, Harvesting of Pearl. (8P 14M)

UNIT-III: Oyster in animal kingdom, Types of oysters-Fresh water oysters, Pearl oyster Surgery, Selection of Oyster for Pearl culture, Mantle cavity, Nucleus implantation, Surgery and precautions, Beads insertion, Morphology and heir taxonomic importance (8P 10M)

Unit- IV: Internal anatomy: Alimentary canal and associated structure Physiology.

Fish Nutrition: Food and feeding habit of Oyster, Respiratory and accessory respiratory organs, Heart and circulatory system, Reproductive system (6P 10 M)

Practical

1. Study on types of Oysters (2P 10M)

2. Study on Oyster Anatomy, (With the help of Chart /Picture 2P 10M)

Reference Books:

- 1) Adhikari S & Chatterjee DK, 2008. *Management of Tropical Freshwater Ponds*. Daya Publ.
- 2) APHA, AWWA, WWSF. 1998. *Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater*. 20th Ed. Limnology by Welch.
- 3) *Limnological Methods* by Welch.
- 4) *Limnology* by Wetzel.
- 5) *Freshwater Biology* by Ward & Whipple.
- 6) *Freshwater Biology* by Needham and Needham.
- 7) Hava Maria (March 2002) *The basics of pearl farming: a Layman's manual*. (U.S.A). CTSA publications.
- 8) Alexander E. Farn (march 1986) *pearls* (U.S.A.), Butterworth Heinemann publications.
- 9) Le Jia Li (2014) *New technologies to promote freshwater pearl culture* (China) Ocean Press publications.
- 10) Ganguly B.A., Saha A.K., Adhikari S., Goswami B.C.B. (2018). *Biology of Animals* (Vol. 1 & II). NCBA 2. Kharra 5-5 (214).

Time table Course Distribution

Name of Teacher	Topic or Course content	Duration	Periods	Time
Prof. Dr. A.T. Kabe	UNIT-I Introduction to pearl culture, Introduction to pearl culture. Global and National status of pearl culture. History of pearl culture significance of pearl culture (4 P 6 M)			
Prof. Mrs A. L. Kulkarni	UNIT-II Water quality management in culture and hatchery practices, waste discharge standards, Role of micro-organisms in aquatic pond management. (8P 14M)			
Dr. Y. M. Bhowale	UNIT-III Oyster in animal kingdom, Types of oysters Fresh water oyster, Shell cavity and genital identification, Morphology and their taxonomic importance. (8P 10M)			
Dr. V. B. Lakout	UNIT-IV Internal anatomy: Alimentary canal and associated structure. Physiology- Fish Nutrition: Food and feeding habit of Oyster, Respiratory and accessory respiratory organs, Heart and circulatory system, Reproductive system (8P 10 M)			

Subject: Add-on Course
Zoology

Date: _____

- ① Aashi Ramesh Vijayrajyga F.Y. BSc
- ② Patti Chaitanya Sunil F.Y. BSc
- ③ Patti Vaishnavi Suresh F.Y. BSc
- ④ S. Jashi Chirmay Gaurant "
- ⑤ Khatik Muskan Jabit Shaikh S.Y. BSc
- ⑥ Pardeshi mamata Vinod "
- ⑦ Patti Gayatri Sanjivkumar "
- ⑧ Patti Gayatri Vijay "
- ⑨ Somwane Krishna Suresh "
- ⑩ Wankhede Dnyo Sudhakar "
- ⑪ Khatik Saloni Sherif "

Dr. Y.M.V. Shirsate

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Sanstha's
Nannasheb Y. N. Chavan ASC College, Chalisgaon

Department of Botany

Proposal for

ADD- ON COURSE

Title: Home Remedies for Healthy Living (Aaji bai cha batava)

Course Coordinator: Prof. Dr. Mrs. S. V. Sakhala

To,

The Principal,

Nanasaheb Y. N. Chavan ASC College, Chalisgaon

Subject: Permission to introduce Add on course in the Botany department

Respected Sir,

We at department of Botany unanimously decided to introduce an **Add on** course through our department for knowledge dispersal, skill development of all faculty students. We conducted departmental meeting for the same. We assure you that our efforts will be instrumental in enhancing quality education of our college. Please grant us permission to conduct the same.

Thanking you in anticipation.

Encl:- Meeting report

1. Prof. A. M. Pail
2. Prof. Dr. Mrs. S. V. Sakhal
3. Prof. Dr. Ms. U. R. Magar
4. Prof. Dr. K. B. Bendre (HOD)
5. Mr. E. H. Galkwad

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Accepted

[Handwritten signature]

Your's faithfully

[Handwritten signature]

(Dr. K. B. Bendre)

HEAD

DEPT. OF BOTANY

NANASAHEB Y. N. CHAVAN

Arts, Science & Commerce College

Chalisgaon Dist. - Jalgaon

Meeting Report

Head of Botany Department invited meeting of faculty and non-teaching staff of the department on 3rd Feb. 2022 at 9.30 am to discuss the minutes of the meeting. The discussions and decisions of the minutes are as follows-

1. As per the suggestion by IQAC, we discussed to introduce Add on course through Botany Department. The title finalized is '**Home Remedies for Healthy Living (Anji hai cha hatava)**'.
2. Course Coordinator- Prof. Dr. Mrs. S. V. Sakhala
3. Course duration- **08 weeks**
4. Contact hours- **32**
5. Conduct of course- **Online mode**
6. Eligibility for admission- **Any faculty student admitted in the college**
7. Intake capacity- **upto 50 students**
8. Fees- **Rs. 100.00**
9. Mode of Examination- **Online, objective type of 100 Marks**
10. **Certificate will be issued on successful completion of the course.**

Pending
(Dr. K. B. Bhatia)

HEAD
DEPT. OF BOTANY
NANDALUR V. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Changanassery Dist. Jalorem

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chaligaoon Dist. Jalgaon Sanatha's
Nanasahab Y. N. Chavan ASC College, Chaligaoon
Department of Botany

ADD- ON COURSE

Title: Home Remedies for Healthy Living (Aaji bai cha hatava)

Objectives

1. Better understanding of Medicinal Plants, as natural resources and utilization.
2. Importance of plants and plant derived products in health care systems.
3. To get knowledge about Cheap, Safe and economic treatments at home

Programme Outcome:

The trained students,

1. Are conscious and aware of natural resources and environment.
2. Are equipped to acquire knowledge of plants and related subjects so as to understand and exploit natural phenomena, and environment for the benefit of human beings.
3. Can appreciate the role of biology in societal issues, like environment, biological resources, human health and diseases.
4. Can identify, and collect raw materials and use them in home remedies
5. Students will identified plants and their parts useful as medicine.

Add -On Course Draft Syllabus

Title: Home Remedies for Healthy Living (Aarji bal cha hatava)

Instructions:

1. Course duration is of 08 weeks (32 contact hours)
  2. 80 % attendance is compulsory
  3. Examination is 100 marks and objective type
-

Chapter- 01: Introduction

(06)

A) i. Definition

- ii. Scope and importance
- iii. Terminologies
- iv. Crude and processed drugs

B) Types of Medicinal Plants

- i. Kitchen medicinal plants
- ii. Farm/ garden medicinal plants
- iii. Jungle/ wild medicinal plants

Chapter- 02: Study of Kitchen Medicinal Plants wrt Botanical name,

common name, part used, active principles and uses of (10)

1. Haldi	2. Lawang	3. Ginger	4. Ajwain
5. Dhania	6. Soanif	7. Hing	8. Elaichi
9. Dalchini	10. Black pepper		

Chapter- 03: Study of Farm/ garden Medicinal Plants wrt Botanical name,

common name, part used, active principles and uses (10)

1. Onion	2. Garlic	3. Padiina	4. Amla
5. Shatavari	6. Erand	7. Tulsi	8. Aloe
9. Jambhal	10. Pandhavi musali		

Chapter- 04: Preparation of

(06)

1. Trifala churn
2. Chyavanprash
3. Amla juice
4. Aloe vera jel

Reference Books-

1. Maharashtrai Aushadhi Vanspati Sangraha- Dr. D. A. Dhule and D. A. Patil, Prashant Publications
2. Indian Medicinal Plant- P. C. Trivedi
3. Direct uses of Medicinal plants and their identification- Vardhana, Sarup and Sons Publication, Ansari Road, New Delhi
4. Handbook of Ayurvedic Medicinal Plants- L. D. Kapoor

Budget for the smooth conduct of Add-on- course

The proposed Budget is of only Rs. 25,000=00 (Rs. Twenty five thousand only). The details are as follows

Sr. no.	Particulars	Amount in Rs.
01	Guest faculty Remuneration	5000=00
02	Laboratory requirement	5000=00
03	Books	5000=00
04	Field visits	10,000=00
	Total	25000=00

Prof. Dr. Mrs. S. V. Sakthala

Course Coordinator

Prof. Dr. K. B. Bendre

Head of Department

HEAD

DEPT. OF BOTANY

MANAGARU Y. N. CHAVAN

4/14, Science & Commerce College

Dhulegaon Dist. Jalgaon

Add -On Course

Home Remedies For Healthy Living (Aarj hai cha hutaava)

TIME- TABLE (Year 2021-22)

Sr. No.	↓ TIME	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday
01	CLASS → 03-04 pm	-	AMP	KMB	KMB	AMPMBKMB	PKA

1. Prof. A. M. Padi (AMP)
2. Prof. Dr. Mrs. S. V. Sakhalda (SVS)
3. Prof. Dr. Mrs. U. R. Magar (UMB)
4. Prof. Dr. K. B. Bendre (KMB)

 (Dr. S. V. Sakhalda)
 Course Co-Coordinator

 (Dr. K. B. Bendre)
 Head of Department

HEAD
 DEPT. OF BOTANY
 NANDUBHAU V. N. CHAVAN
 ARTS, SCIENCE & COMMERCE COLLEGE
 CHALISGAON DIST. JALGAON

(Dr. S. R. Jadhav)
 Principal

PRINCIPAL
 NANDUBHAU V. N. CHAVAN
 ARTS, SCIENCE & COMMERCE COLLEGE
 CHALISGAON DIST. JALGAON

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Sanstha's

**Nanasaheb Y. N. Chavan Arts, Science and
Commerce College, Chalisgaon, Dist.-Jalgaon.**

Department of Chemistry

Proposal for
ADD ON CERTIFICATE COURSE IN CHEMISTRY

Certificate Course in Soil and Water Analysis

Course Coordinator

Dr. S. J. Wagh

TG,

Prof. Dr. G. D. Dhatmak

EJ/13/01/2022

To,

The Principal,

Nanasaheb Y. N. Chavan ASC College, Chalisgaon

Subject: Permission to introduce Add on course in the Chemistry department

Respected Sir,

We at department of Chemistry unanimously decided to introduce an Add on course through our department for knowledge dispersal, skill development of all faculty students. We conducted departmental meeting for the same. We assure you that our efforts will be instrumental in enhancing quality education of our college. Please grant us permission to conduct the same.

Thanking you in anticipation.

Encl- Meeting report

1. Prof. (Dr.) P. J. Parmar (HOD)
2. Dr. S. J. Wagh
3. Prof. N. U. Chavan
4. Prof. Mes. S. K. More
5. Mr. K. R. Rautave

Your's faithfully,

(Prof. (Dr.) P. J. Parmar)

Meeting Report

Head of Chemistry Department invited meeting of faculty and non-teaching staff of the department on 3rd Feb, 2022 at 11 am to discuss the minutes of the meeting. The discussions and decisions of the minutes are as follows-

1. As per the suggestion by IQAC, we discussed to introduce Add on course through Chemistry Department. The title finalized is '*Certificate Course in Soil and Water Analysis*'.
2. Course Coordinator- **Dr. S. J. Wagh**
3. Course duration- **08 weeks**
4. Contact hours- **32**
5. Conduct of course- **Online mode**
6. Eligibility for admission- **Science faculty students admitted in the college**
7. Intake capacity- **upto 50 students**
8. Fees- **Rs. 100.00**
9. Mode of Examination- **Online, objective type of 100 Marks**
10. **Certificate will be issued on successful completion of the course.**

R. S. S. P. Mandal Ltd. Chalisgaon Dist. Jalgaon Sanstha's
Nanasuhb Y. N. Chavan ASC College, Chalisgaon
Department of Chemistry

Add- on Course

Title:- Certificate Course in Soil and Water Analysis

Objectives :-

1. To develop basic understanding for soil testing among the students.
2. To introduce them with macro and micro nutrients for soil.
3. To enhance their skills about water analysis.

Program Outcome:-

The trained students,

1. Can recognize, and collect samples of soil/water and analyzed the same.
2. Are sentient about composition, causes of pollution and its various parameters used in analysis of Soil and Water.
3. Are equipped to acquire knowledge of analysis methods and techniques subjects so as to understand deficiency in soil sample and water sample which could be supplied by either external additive or processing for betterment of healthy human life.
4. Can appreciate the role of water and soil in public issues, like environment, food, human health and diseases.
5. Students will able to part of 'Start up India' and can setup their owned Soil and Water analysis laboratory (SWAL) which helps to farmers and society.

Add-On Course Draft Syllabus

Title: Certificate Course in Soil and Water Analysis

Instructions:

1. Course duration is of 08 weeks (32 contact hours)
2. 80 % attendance is compulsory
3. Examination is 100 marks and objective type
4. Following percentage based grading system applicable for the course

Range of % marks	90- 100	80- <90	70- <80	65- <70	55- <65	45- <55	40- <45	<40
Grade	O	A+	A	B+	B	C	P	Fail

Chapter- 01: Introduction

(04)

Definition, Scope and importance of Soil and Water in human life, Need of Soil and Water analysis.

Chapter- 02: Sample from Land to Lab

(08)

Sample Collection and Processing Purpose of Soil testing and analysis, selection of field, Method of Soil Sample collection Methods of soil sample processing, precautions during soil collection & processing, Preservation labelling and Storage of soil samples.

Chapter- 03: Introduction of Instruments used in soil and Water analysis

(10)

pH Meter, Conductivity meter, Turbidimeter, UV Spectrophotometer, (Calibration, Instrumentation, applications only) , Determination of COD and BOD of water sample, use of soil & Water testing kit and mobile testing van.

Chapter- 04: Setup of Soil and Water Analysis Lab (SWAL) and Analysis Report & Recommendations of Fertilizers/ purification

(10)

A) Laboratory layout, Built up area, Laboratory requirements, working pattern, budget requirement, trained manpower, various funding schemes and agencies.

B) Preparation of Soil and water analysis test report, Fertilizer recommendation for soil, Recommendation for utilisation of Water and its processing methodology for water purification.

Reference Books-

1. Soil Sampling and methods of analysis, Carter M.R. and E.G. Gregorich, 2007, 2nd Ed.
2. Soil sampling, Preparation and analysis, Marcel Dekker, Inc New York
3. Methods of soil analysis, Part, American society of Agronomy Inc., Korte, A.Et.al., 1986.
4. Handbook of water analysis, Leo M.L. Nollet.
5. Water and waste water analysis, S. N. Kaul.
6. Standard methods for examination water, E.W.Rice.

Budget for the smooth conduct of Add-on- course

The proposed Budget is of only Rs. 20,000-00 (Rs. Twenty thousand only). The details are as follows

Sr. no.	Particulars	Amount in Rs.
01	Laboratory requirement	5000-00
02	Books	5000-00
03	Field visits	10,000-00
	Total	20,000-00

Dr. S. J. Wagh
Course Coordinator

Prof. (Dr). P. J. Parmar
Head of Department

Timetable Of Theory Lectures-

Time-4-5 pm

Day	Mon.	Tue.	Wed.	Thus.	Fri.	Sat.
Name Of Faculty	PJP	SJW	NUC	SKM	---	---

** PJP- Prof. (Dr.) P. J. Parmar

SJW- Dr. S. J. Wagh

NUC Prof. N. U. Chavan

SKM- Prof. Mrs. S. K. More

Dr. S. J. Wagh
(Course Coordinator)

Dr. G. B. Deshmukh
(Vice Principal &
IQAC Coordinator)

Dr. S. R. Jadhav
(Principal)

From -

Prof. Mukunda Supadu Beldar

Narasahb Y.N.Chavan Arts, Science and
Commerce College, Chalisgaon.

Head, in Commerce Department

Date-3rd February 2022

To,

The Principal,

Narasahb Y.N.Chavan Arts, Science and

Commerce College,

Chalisgaon.

Subject: - Seeking Approval for starting the Certificate course (Add On Course) in "Personal Financial Management"

Reference: - Staff Meeting held on 2nd February 2022

Respected Sir,

With reference to the above mentioned subject, I Prof. Mukunda Supadu Beldar, here by requesting to you on behalf of the Commerce Department that, we all the faculties from Commerce department have decided to start the Certificate course (Add on Course) in "Personal Financial Management". All the details regarding the course have been discussed in the faculties meeting and the report (Minutes) of that is attached for your information.

So, kindly grant the permission to start the above said course in the academic year 2021-22.

Thanking You,

Yours Faithfully,

Enclosures: - Minutes of Faculty Meetings

Prof. Mukunda Supadu Beldar

Head in Commerce Department

TO,
prof. Dr. G.D. Doshi

CS / 02/02/2022

Date-3rd February 2022

Commerce Department
Minutes of - Faculties Meeting

On 3rd February 2022 at 11.00 'O Clock in the morning Faculties Meeting was held at Commerce and Management Laboratory to discuss the following points and the following decisions were taken unanimously.

- 1) It is decided that the Certificate Course (Add On) in Personal Financial Management should be started by the department in the Academic year 2021-22
- 2) After discussion in detail following decisions were taken
  1. Eligibility Criteria - Any Student of the College who has passed 12th Class
  2. Intake - Minimum 20 Students , Maximum - 50 Students
  3. Total Marks - 100
  4. No of Lectures required to complete the syllabus - 30 Clock Hours
  5. Instruction Mode / Language - English and Marathi
  6. Examination Pattern - MCQ Type - Time - 3 Hours -
  7. Examination Mode - Online Examination in English and Marathi
  8. Marks Required for Passing - 50 %
  9. Grades of Passing

Marks	Grade
80 - 100	O
75 - 79	A+
70 - 74	A
60 - 69	B+
55 - 59	B
50 - 54	C
0 - 49	F

10. Mark Sheet and Certificate design - It Should be same as University's Mark sheet and Certificate
  11. Application Format - It will be provided by the College office staff
  12. Admission Fees - Rs 50
  13. Syllabus - After so much discussion syllabus were framed by the faculties
  14. Workload - Following faculty members will share the workload equally
  15. Similarly, how it is benefited to the students were also discussed in the meeting.
  16. Application for Permission - Head of the Department will prepare the Application for Permission and all the Faculty members will meet to the Hon'ble Principal Sir to seek the permission.
  17. Coordinator- Head of the Department will be the Coordinator for the Certificate Course in Personal Financing Management.
  18. Time Table - Afternoon Timing will be better for all.
- In this way meeting were held and the above decisions were taken unanimously and meeting concludes after offering vote of thanks.

Following Faculty Members were Present for the Meeting

Name of the Faculties	Signatures
1) Prof.M.S. Bejar	- <u>MS Bejar</u>
2) Prof. Sharda Suralkar	- <u>Sharda Suralkar</u>
3) Prof.Sunika Kulkarni	- <u>Sunika Kulkarni</u>
4) Prof.Dargesh Bhavsar	- <u>Dargesh Bhavsar</u>

CERTIFICATE COURSE IN PERSONAL FINANCIAL MANAGEMENT

From Academic Year 2021-22 (w.e.f.1st Feb 2022)

Total Marks – 100

Total Lectures Required – 30

Course Objectives –

To enable the students to understand the various components of financial planning and how to get more rewards using risk return trade-off.

Course Outcomes –

On Successful Completion of this Certificate course the students will be able to -

- 1) Understand the need and aspects of personal financial planning
- 2) Find the investment options available to an individual
- 3) Prepare Personal Financial Budget
- 4) Prepare Personal Financial Statements
- 5) Identify types of risk and means of managing it
- 6) Determine the ways of personal tax planning
- 7) Create a financial plan for a variety of individuals.

Chapter 1 – Introduction to Financial Planning or Management

06 L

- 1) "Failing to Plan is Planning to Fail"
- 2) Need for Personal Financial Planning
- 3) Misconceptions about Financial Planning
- 4) Milestones in One's Life
- 5) Planning for a Lifetime
- 6) Preparation of Personal Financial Budget
- 7) Preparation of Personal Financial Statements

Chapter 2 – Investment Planning

06 L

- 1) Financial Goals of Investors
  - a) Short Term
  - b) Medium Term
  - c) Long Term
- 2) Risk Appetite
- 3) Risk Profiling
  - a) Aggressive
  - b) Moderate
  - c) Conservative
- 4) Options available for Investments such as –

Gold, Bonds, Equity, FD, Insurance, MFs, ETFs, Post Office Savings, Real Estate, Crypto Currency, Block Chain, NFT etc.

Chapter 3 – Know about Regulatory Guidelines

06 L

- 1) Know Your Customer (KYC) Norms
- 2) Anti-Money Laundering (AML) Standards
- 3) Permanent Account Number (PAN)
- 4) Regulators - CDSL, NSDL, SEBI
- 5) What is D-Mat?
- 6) How to Open D-Mat Account?

Chapter 4 – Investment in Equity Shares

06 L

- 1) Equity Investments: What are they?
- 2) IPO, QFS
- 3) National Stock Exchange
- 4) Bombay Stock Exchange
- 5) Investment Strategies and Portfolio Construction within Equity for a Retail Investor
- 6) Terminology Used in Marketplace
  - a) Fundamental Analysis
  - b) Technical Analysis

Chapter 5 – Investment in Mutual Fund

06 L

- 1) What is a Mutual Fund?
- 2) Structure of Mutual Funds in India
- 3) Kinds of Mutual Fund Schemes
- 4) Operational Process of Investing in Mutual Fund
- 5) Systematic Investment Plan (SIP)
- 6) STP, SWP, NFOs, NAV

Chapter 6 - Personal Taxation

06 L

- 1) Tax Planning - Meaning
- 2) What is Tax Deduction?
- 3) Tax Deductions for Investment in certain assets or Payment for it – such as 80C, 80D, 80E, 80G, 80I, 80U and other relevant sections
- 4) Filing of IT Returns.

Sturms, R. C. and Krishna Mohan (2002) *Business Correspondence and Report Writing*. New Delhi: Tata McGraw Hill Publishing Company.

Shyamala, V. (2005) *Effective English Communication For You*. Chennai: Everest Publication.

Singh, Nirmal (2009) *Business Communication*, New Delhi: Deep and Deep Publication.

Worwer, J. B. (2000) *Personality Development and Communication*. New Jersey: Lawrence Erlbaum.

12) Modality of Examination: Online / Offline. (Weightage of Marks: 100)

Theory: 60

Internal Assessment/Assignment/Affidance: 40

13) Faculty: Names of Faculty Members, Contact numbers and email ID:

Name of the Teacher	Mobile No.	Email ID
PROF. DR. S. D. MAHAJAN	9420348342	sdmahajan62@gmail.com
PROF. DR. V. P. SHIRSATI	8329830887	vjayshirsat62011@gmail.com
PROF. A. D. MISAL	8668577017	admrshrmal1998@gmail.com

14) Time Table (tentative): The lectures will be engaged around 4 or 5.00 pm everyday (excluding Sundays and holidays).

मराठी विभाग

प्रति,

मा. प्राचार्य,

सनातनधर्म प्रचारितरुप नारायणराव कृष्ण कला, विज्ञान आणि इतिहास महाविद्यालय
पाळीसराव, जिल्हा अहमदाबाद.

विषय :- प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम प्रस्तावनात मान्यता मिळवणे बाबत. ...

मा. महोदय,

मराठी विभागासाठी सन २०२१-२०२२ मध्ये माहे मार्च ते मे या तीन महिन्यांच्या
काळासाठी "भाषिक कौशल्य विकास प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम" विद्यार्थ्यांच्या भविष्यात रोजगार
निवडीस व्यक्तीभूत विकास व गुणवत्ता विकाससाठी मदत व्हावी, घराठी संरक्षणाला पुरा
असा हा कौशल्यधारित कोर्स प्रस्ताव परतलाही मिळाली ही विनंती.

नोंदत:- प्रस्तावनात प्रस्ताव जोडलेला आहे. कृपया त्याचे अवलोकन व्हावे.

दिनांक : ७/२/२०२२

आपला विश्वासू

डा. वै. प. रामेरावकर

मराठी विभाग प्रमुख

TD,

Prof Dr F.D. Dashmulkh

9/2/2022

राष्ट्रीय सहकारी शिक्षण प्रसारक मंडळ लिमिटेड चाळीसगाव संस्थेचे
नानासाहेब परावंतराव नारायणराव चव्हाण कला, विज्ञान आणि वाणिज्य
महाविद्यालय चाळीसगाव

मराठी विभाग

भाषिक कौशल्ये विकसन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
(सन २०१९-२०२१)

प्रस्तावना - मराठी भाषेच्या संदर्भात अभ्यासक्रमाचा विचार करताना प्रामुख्याने मराठी भाषेच्या व्यापारीचा विचार करणे आवश्यक ठरते. कोणतीही भाषा मौखिक आणि लिखित स्वरूपात अस्तित्वात असते. ध्वन्य, वाचन, लेखन, भाषण, संक्षेपण सुसंयोजन, वादविवाद, दस्तऐव्य परिचयाद तसेच मराठी भाषा शुद्ध लेखन कौशल्ये, कार्यात्मक पत्रिका तयार करणे, कार्यात्मकाच्या आचोखनाचे तंत्र, पत्र लेखन कौशल्ये, मुलाखत कौशल्ये इ बरोबर अन्य क्षेत्रात कामकाजातील मराठी भाषेचा वापर स्वयंसेवकांसाठी लेखनाचे कौशल्ये, विविध क्षेत्रातील नोकरीसाठी समाज माध्यमांसाठी आवश्यक असलेले भाषिक कौशल्ये यांना आज पार महत्त्व प्राप्त झालेले आहे. मातृमूल भाषिक कौशल्ये विकसन प्रमाणपत्र हा अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना नवशरीर तळाच्या भावी जीवनत उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रमावगातील भूमिका:

- 1- विद्यार्थ्यांना कार्यालयात काम करीत असताना भाषेचे परिपूर्ण ज्ञान असणे आवश्यक आहे. त्या अनुषंगाने कार्यालयात व व्यवहारीक कामात प्रमाण भाषेत पोष्य वापर करत येणे.
- 2- प्रमाण लेखनासाठी जाणीव समृद्ध करण्यासाठी भाषिक कौशल्यांचा परिचय करून देणे.
- 3- ज्या विद्यार्थ्यांना मातृभाषेत चांगले लिखित, वाचता, बोलत येते ते विद्यार्थी जवळील कोणतीही भाषा सहज शिकू शकतो व त्याद्वारे त्याचे व्यक्तिमत्त्व विकसित करता येते.
- 4- वाचकांचे पोष्य उच्चारण करण्याचे व लिहिण्याचे कौशल्य विकसित करणे.
- 5- दैनंदिन व्यवहारातील भाषिक व्यवहार व्यवस्था समजून घेऊन परिस्थितीनुसार व्यावहारीकी अंगलक्यावरणी करणे व शैक्षणिक, सामाजिक, सांस्कृतिक सारखे भाषिक समृद्धी आणणे.
- 6- कार्याक्रमाचे आयोजन, नियोजन करण्यासाठी प्रयत्न करणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या मंडळ आत्मविश्वासाची भक्ती निर्माण करणे.
- 7- संवाद, संघर्ष, तालखाने, वीक, विमा, सरकारी कार्यालये, उद्योग धंदे, खाजगी क्षेत्रातील कार्यालयांमध्ये मराठी भाषेचे महत्त्व पाहता परबलवहाराच्या माध्यमातून कार्य करता येणे, समृद्ध विद्यार्थ्यांना परबलवहाराची संकल्पना समजावून देणे.
- 8- शैक्षणिक, सांस्कृतिक, कार्यालयात, व्यावसायिक इतरी सतरावरील अर्थ लेखन व विविध प्रकारचे लेखन कौशल्य विकसित करणे.
- 9- मुलाखत या संवाद माध्यमाद्वारे मुलाखतीचे कौशल्य विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित करणे.
- 10- नोकरीविषयक मुलाखत, मुद्रित, दूर-आव्य पद्धतीच्या मुलाखतीचे तंत्र व विद्यार्थ्यांना अस्वात करता येणे.

संचालक - २

सहाय्यक - १०

प्रवेश शुल्क - रु.५०/-

विद्यार्थी प्रवेश क्षमता - २०

अध्यासक्रमाची फक्त सुटी / उपपुस्तता :

- 1- लेखन विषयक नियम आणि विरामचिह्ने यांचे बद्दल विद्यार्थ्यांना माहिती झाल्यानंतर कार्यालयीन व व्यावहारिक लेखनातील मराठी भाषेचा वापर निर्बंध होईल.
- 2- भाषिक कौशल्यांचे विविध क्षेत्रातील वापर वगळता इतर वनस्पती इत्यादी तसेच कार्यक्रम आयोजित करण्याचे कौशल्यही विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित होईल.
- 3- मराठी भाषेचा कार्यालयीन, व्यावहारिक क्षेत्रात होणारा वापर गरज व स्वरूप विरोध पाहून माहिती विद्यार्थ्यांना होईल.
- 4- विविध क्षेत्रात नोकरीसाठी व समाज माध्यमांसाठी (सुद्धित, दूरदर्शन माध्यमे) मुलाखत प्रेक्षासाठी आवश्यक तंत्राची माहिती विद्यार्थ्यांना होईल.

संदर्भ ग्रंथ :

- 1- व्यावहारिक मराठी - ल.रा. नविराबादकर, पाठके प्रकाशन कोल्हापूर
- 2- व्यावहारिक मराठी - संपादक- के.एल. तावरे, मेरुवर्धन प्रकाशन पुणे
- 3- व्यावहारिक मराठी - प्रकाश परब, मिथुन प्रकाशन मुंबई
- 4- व्यावहारिक मराठी भाषा - पराशरराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक
- 5- सुगम मराठी व्याकरण व लेखन - पं.नी. विनीताले नवनीत प्रकाशन मुंबई
- 6- मराठी व्याकरण व लेखन - मो.रा. वाळीचे नितीन प्रकाशन पुणे
- 7- मराठी लेखन कौशल्य - अरुण फडके टावरे प्रकाशन मुंबई
- 8- मराठी लेखन कौशल्य - नामिन रोक मनोरथिकास प्रकाशन पुणे
- 9- सुद्धित माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य - अरुण खरे चव्हाणराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक
- 10- उपयोजित मराठी - संपादक - महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथनिर्मिती मंडळ नागपूर
- 11- उपयोजित मराठी - प्रकाश मंदनाकर विद्या बुक्स प्रकाशन औरंगाबाद
- 12- मराठी भाषिक कौशल्य - संपादक पुष्पीराव तौर अर्ध प्रकाशन जळगाव
- 13- उपयोजित मराठी - प्रभाकर जोशी, कस्तुरी वळे प्रजांत पब्लिकेशन जळगाव
- 14- इच्छाया महाग्रंथासाठी लेखन कौशल्य - पराशरराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक
- 15- भाषा संवाद - अनिल गवली, नंदकुमार मरि सापन प्रकाशन पुणे
- 16- भाषा विकस - मं.वि. राज्याभ्युद - शिदिवा प्रकाशन पुणे
- 17- माध्यमांची भाषा आणि लेखन कौशल्य - के.राव तुरे विभव प्रकाशन औरंगाबाद
- 18- उपयोजित मराठी लेखन व संवाद कौशल्यांचा परिचय - सत्यजित साळवे, डीपक पवार अर्ध पब्लिकेशन जळगाव
- 19- अनिहार्य मराठी - संपादक- जॉन्सन बोजर्ज - डायमंड प्रकाशन पुणे
- 20- उपयोजित मराठी - संपादक केतकी मोडक पद्मनेश प्रकाशन पुणे
- 21- व्यावसायिक पाठ लेखन - बी. ग. वाघट - वैशाली प्रकाशन पुणे
- 22- नभोदायी कार्यक्रम तंत्र आणि मंत्र - पुष्प काने इंडिया बुक्स कंपनी पुणे
- 23- शास्त्रीय परिभाषा कौशल्य - पराशर रावचव्हाण दांडी - मरद प्रकाशन पुणे
- 24- भाषा स्वरूप आणि कार्य - सुगम वेतवलकर पराशरराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक
- 25- भाषा संवाद - अनिल गवली, नंदकुमार मरि सापन प्रकाशन पुणे
- 26- कार्यालयीन कौशल्य - अक्षय शिरपडे अर्ध प्रकाशन जळगाव
- 27- व्यावहारिक मराठी - संपादक सत्यजीराव मोकाशी, रंजना नेमाडे - वेतकरी साहित्य कार्यालय २८- उपयोजित मराठी - प्रभाकर जोशी, किशोर पाटील

- २१-मराठी व्याकरण - यौरेमिना काकडे - पुस्तिक असेटमी
 २२-मराठी व्याकरण व शिक्षण -संग्रहण पुस्तकीयान पार्टील- प्रवांत पब्लिकेशन प्रकाशक
 २३-संवाद आणि लेखन कौशल्य - डॉ.अक्षय चौधरी - प्रवांत पब्लिकेशन प्रकाशक
 २४- सुद्धलेखन मार्गदर्शीय - अरुण काकडे -अरुण प्रकाशन ठाणे
 २५- सुद्धलेखन नियमावली - भव्य संकलनालय महाराष्ट्र -अरुण मुंबई
 २६-मराठी सुद्धलेखन प्रदीप-मो.श.काळीके- निराली प्रकाशन पुणे
 २७-व्यावहारिक मराठी -संवादक व.दि.पुणे, कल्पना काळे -निराली प्रकाशन पुणे
 २८- सुलभ भाषाशिक्षण व मराठी व्याकरण - वि.एन. पार्टील

परीक्षेचे स्वरूप - ऑनलाईन / ऑफलाईन

लेखी परीक्षा-८० गुण, मौखिक परीक्षा-२० गुण एकूण गुण-१००

अ.प्र. प्राध्यापकांची नावे.

- १- प्रा. कैलाश परमेशकर
- २- प्रा. डॉ. उज्वला पं.नाळरे
- ३- प्रा. पुजा मि.भाते

मोबाईल नंबर-

- ९४२०९१४४३
 ९५८८४३५९१३
 ८६००८०६५०९

ई-मेल आयडी

- hranishankar@gmail.com
 upravinance@gmail.com
 pms.a.mishale804@gmail.com

KOPMA'S

Nanasaheb Y. N. Chavan Arts, Science and
Commerce College, Chalisgaon,

Dist. Jalgaon, Maharashtra-424101

Department of Mathematics

To

Date: 04/02/2022

The Principal,

Nanasaheb Y. N. Chavan

Arts, Science and Commerce College

Subject: Proposal for starting Add-on course from the academic year 2021-2022.

R/E

As per suggestions given in the IQAC meeting on 1st February 2022, Department of Mathematics have arranged a meeting on 4th February 2022. The purpose of the meeting is to run Add on course in the department. We decided to run a course with title "Mathematics for competitive examinations Course 1".

The course can be started by 12th pass student of Arts, Commerce and Science.

The course will be 20 clock hours duration and maximum participants are fifty students.

The details of the course are attached with this letter.

Kindly give us permission of the same

Thanking you.

Sign of all the teachers

(1) Mr. S.G. Solanki (HOD)

(2) Dr. R. T. Gokhale

(3) Mr. S.A. Puro

To,

Prof. Dr. G.D. Deshmukh

04/02/2022

Proposal for Add-on Programme

- 1) **Department:** Mathematics
- 2) **Name/ Title of the programme:**
"Mathematics for competitive examinations Course-1"
- 3) **Credits:** 2
- 4) **Duration/Hours:** 30 Hr
- 5) **Fee:** Rs. 150
- 6) **Objective of the programme:**
To enhance mental ability and thinking of students in mathematics
The ultimate goals of critically thinking is to solve problem or make decisions
- 7) **Syllabus unit which will be covered in stipulated time**

Unit-1	Alphabet Coding-Decoding Test Direction-Sense Test	(7 Hours)
Unit-2	Ranking Test Sitting Arrangement Test Time, Date and Calendar	(8 Hours)
Unit-3	Mathematical Problems Arithmetical Problems Series Test	(7 Hours)
Unit-4	Cube and Cuboid Dice Number Analogy Test	(8 Hours)
- 8) **Programme Outcomes(PO's):**
Think in a analytical manner.
Familiarize the students with suitable tools of mathematical analysis to handle problems in mathematics of competitive exam.
Acquire good knowledge and understanding to solve specific multiple-choice question related problems in the areas of mathematics.
Provide students/learners sufficient knowledge and skills enabling them to undertake further level in mathematics and its allied areas on multiple disciplines concerned with mathematics.
Encourage the students to develop a range of generic skills helpful in employment, internships and social activities

9) **Reference Books:**

- Teach Yourself Quantitative Aptitude by Arun Sharma , McGraw Hill; Second edition
- Logical Aptitude & Mathematical Test by Pankaj Kumar, Upkar Publication
(Janki yoga me evam ganita parichay by Pankaj Kumar)
- For Competitive Exams Vedic Mathematics by Rammandan Shastri, Arhant Publications; 1st edition
- Objective Arithmetic (SSC & Railway Exam Special) by R.S. Aggarwal, S Chand Publication
- The Pearson Guide To Quantitative Aptitude For Competitive Examination by Dinesh Khutur , Pearson; Second edition.
- Wiley's Quantitative Aptitude Book , Wiley; 1st edition

10) **Modality of Examination: Online/Offline**

Weightage Of Marks: 100 Theory:

Practical / Internal Assessment / Project

Assignment

11) **Faculty: Name Of The Faculty Members Contact and email ID**

(1) Mr. S.G. Sonawane (FOD), 9421119772, sunilsonawane13@gmail.com

(2) Dr. K. T. Gokhwal, 9405448372, kamranajgokhwal72@gmail.com

(3) Mr. S.N. Puri, 8444218043, snpc@2007@gmail.com

12) **Proposed Remuneration for expert from related**

field approximately Rs. 5000/-

R. S. S. P. M. Ltd. Chalisgaon, Dist. Jalgaon, Santha's

**Nanasaheb Y. N. Chavan Arts, Science and Commerce
College, Chalisgaon (Jalgaon)**

Department of Physics- Electronics

Proposal for

Add-on Course

SOLAR ENERGY- A PHOTO THERMAL APPROACH

TO,
Prof. Dr. G. D. Deshmukh

G
03/07/2012

To,

The Principal,

Narasimha Y. N. Chavan ASC College, Chalgaon

Subject: Submission of proposal for Add-on course in Physics-Electronics...

Respected Sir,

The department Physics-Electronics desired to introduce an Add-on course with the intention to provide additional knowledge and skill to the students. The meeting of the department was held on 03/02/2022 at 9.30 am and it was unanimously decided to organize the course. We request you to accept and permit us to conduct the same.

Thanking you,

Prof. B. P. Deshmukh

Prof. Dr. G. B. Shelke

Dr. N. T. Shimpi

Yours faithfully,

(Dr. Mrs. N. P. Gothur)

HEAD

DEPT. OF ELECTRONICS

Narasimha Y. N. Chavan ASC College
ARTS, SCIENCE & COMMERCE COLLEGE
CHALGAON, DIST. JALGAON

(Dr. G. D. Deshmukh)

Course Coordinator

HEAD

DEPT. OF PHYSICS

NARASIMHA Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
CHALGAON Dist. Jalgaon

Meeting Report

Physics- Electronics Department

The departmental meeting was organized on 03/02/2022 at 9:30 am. The issues discussed regarding to the Add-on course during the meeting and unanimous decisions are as follows:

1. Title of the Add-on course: **Solar energy- A Photo thermal Approach**
2. Objectives and outcomes of the Course
3. Syllabus of the Course
4. Conduct of Course: Online
5. Duration of the Course: 08 weeks
6. Contact hours: 30
7. Fee structure: Rs. 100/- per student
8. Intake capacity: Maximum 30 Students
9. Marks: Internal Exam, 40 Marks + External Exam, 60 Marks =100
10. Mode of Examination: Online, objective type

(Dr. Mrs. N. P. Golhar)

HEAD
DEPT. OF ELECTRONICS
Maharaja Pratapsingh Narayana Chavan
ARTS, SCIENCE & COMMERCE COLLEGE
CHALISGAON, DIST. JALGAON

(Dr. G. D. Deshmukh)

HEAD
DEPT. OF PHYSICS
KUNASABAY N. GHANAN
Art, Science & Commerce College
CHALISGAON Dist. Jalgaon

(Dr. S. R. Jadhav)

PRINCIPAL
KUNASABAY N. GHANAN
Art, Science & Commerce College
CHALISGAON, Dist. Jalgaon

R. S. S. P. M. Ltd. Chalisgaon, Dist. Jalgaon, Sanatha's
Nanusabeh V. N. Chavan Arts, Science and Commerce College,
Chalisgaon (Jalgaon)

Department of Physics-Electronics
Add-on Course
Title: Solar energy- A Photo thermal Approach

Course description: The aim of this course is to convey theoretical knowledge of solar energy rudiments and photo thermal applications to the students, also to provide them hands-on learning wherever possible.

Course objectives:

1. To impart knowledge of basic concepts of renewable energy sources.
2. To provide the knowledge about diversity of solar energy applications.
3. To provide the knowledge and methodology of conversion of solar energy into heat.

Course outcome:

Learner will be able to ....

1. Apply the concept of use of knowledge of solar energy radiations and its conversion to real life problem.
2. Understanding of the course will create green energy temperament.
3. To provide the knowledge and methodology of conversion of solar energy into thermal energy.

Add-on Course Syllabus
Title: Solar energy- A Photo thermal Approach
(30 Lectures, 60 Marks)

Unit 1: Solar Radiation

The Sun, structure of the sun, solar constant, Extra-terrestrial and terrestrial solar radiation, spectral distribution of extra-terrestrial radiation, Solar radiation at the earth's surface (terrestrial radiation), Definitions: air mass, beam radiation, diffuse radiation, global radiation, irradiance, solar insolation. (08 P, 14 M)

Unit 2: Solar Radiation measurement

Instruments for measuring solar radiation: Pyranometer, Pyrheliometer. (04 P, 06 M)

Unit 3: Solar Thermal Energy Conversion System:

Introduction, Physical Principles of the conversion of solar radiation into heat, Flat plate collector: Types (Liquid flat-plate type, Evacuated Tube collector type, Polymer solar collector), materials for collection (Absorber plate; Insulation and Cover plate), Efficiency of flat plate collector (Beer's equation), Parameters for improvement of solar thermal efficiency.

Solar Concentrating Collectors: Flat plate collector with reflector, Cylindrical parabolic collector (10 P, 18 M)

Unit 4: Solar Thermal Applications

Solar water heater: Direct natural circulation type, Direct forced circulation type, Design consideration of solar water heater: Series and Parallel Arrays, Solar drying of food (Direct type and Indirect mode type), Solar thermal power-generation. (06 P, 12 M)

Demonstrations and Experiments: (02 P, 10M)

1. Study of Solar Box Cooker
2. Study of Solar Water heater

References:

1. Solar Energy- S. P. Subramo and J. K. Nayak, Fourth Edition, Tata Mac-Graw Hill Co. Ltd.
2. Solar Energy: Fundamentals and Applications - H P Garg and J Prakash, Tata McGraw Hill Co. Ltd.
3. Solar Energy: Utilization - G D Rai, Khanna Publishers
4. Solar Engineering and Thermal Processes - Duffie J. and W. Beckman (1991), John Wiley and Sons Inc.
5. Solar Power Engineering - Magal B. S. (1990), Tata Mac-Graw Hill Co. Ltd.
6. Renewable Energy Sources and Conversion Technology - Bansal N. K., M. K. M. Mehra (1990), Tata Mac-Graw Hill Co. Ltd.
7. Energy Technology - S. Basu, Dr. B. B. Purdiekar, Khanna Publication.

रा. अ. सि. अ. संख्या सि. संख्या

मानासहैब य. ना. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय घाळीसगाव

जि. जळगाव

"पत्रकारिता एक कौशल्य"

(रोजगार कौशल्य विकास कोर्स)

जायोजक राज्यशास्त्र विभाग

वर्ष

२०२२

(माह ०१ मार्च ते ३१ मे २०२२)

समन्वयक

डा. डॉ. राजू परमत निकम

राज्यशास्त्र विभाग समुख

सदस्य

डा. डॉ. आर. बी. चव्हाण

"पत्रकारिता एक कौशल्य"

कडीतः - २२

एकूण गुणः १००

अंतर्गतः ४० लेखी: ६०

अभ्यासक्रम

	गुण	तास
प्रकरण १ :- पत्रकारितेची ओळख	२०	१०
> पत्रकारितेचे स्वरूप व महत्त्व		
> पत्रकारितेचा अभ्यासक्रम		
> पत्रकारितेच्या अभ्यासक्रमाची प्रवेश प्रक्रिया		
प्रकरण २ :- पत्रकारितेचे प्रकार	२०	१०
> पिट मिडिया		
> इलेक्ट्रॉनिक मिडिया		
> जनसंवाद - सामाजिक माध्यमे		
प्रकरण ३ :- पत्रकारितेसामोरील आव्हाने	२०	१०
> व्यावसायिकता		
> स्पर्धा		
> नैतिक मूल्ये		

घस्ताव

“पत्रकारिता एक कौशल्य”

घस्तावना (Introduction) :-

आज पत्रकारिता घतकत लोकसाठी वधान देशात पत्रकारिता राजकारणात, समाजकारणात, उर्वरकारणात व अंतरराष्ट्रीय राजकारणात अनन्य साधारण महत्त्व प्राप्त झाले आहे. पत्रकारितामुळेच जनता आणि शासन यांच्यात संबंद घडून येतो व लोकमतात बदल देखील घडून येतो. त्यामुळे पत्रकारिता आज व्यापक महत्त्व प्राप्त झाले आहे. तसेच वर्गासाठी या क्षेत्रात करिअरची एक सुवर्ण संधी उपलब्ध झाली आहे. त्याच हेतूने राज्यशासन विद्यागामांकरत एक पूरक (Add-on Programme) कोर्स सुरु करण्णाल येत आहे.

उद्दिष्टे (Objective of the Programme) :-

- अ) पत्रकारिता क्षेत्राची ओळख करून देणे.
- आ) पत्रकारितासाठी वैश्वमिक पात्रता व आक्रमकतासम कोणता याची ओळख करून देणे
- इ) पत्रकारिता हा कोर्स कोणत्या विद्यापीठाला उपलब्ध असतो याची माहिती करून देणे
- ई) पत्रकारितासाठी प्रवेश पूर्व परीक्षेची तयारी कशी करावी याबाबत मार्गदर्शन करणे
- उ) विट मिडिया व इलेक्ट्रॉनिक मीडियाची ओळख करून देणे
- ऊ) व्यावसायिक क्षेत्र म्हणून ह्या क्षेत्राची निवड कशी करू शकता याबाबत मार्गदर्शन करणे
- ख) पत्रकारिता समोर आज कोणकोणती आव्हाने आहेत व त्यावर मात करून ह्या क्षेत्रात आपण करिअर कसे करू शकतो याबाबत मार्गदर्शन करणे
- क) घारतेश्वर ते पत्रकार, संपादक, लेखक, व्यंग चित्रकार व आडिडिचिक म्हणून आपण कार्य कसे करू शकतो याबाबत मार्गदर्शन करणे.

कोर्सचे फायदे (Programme Outcomes) :-

पढवी परीक्षा पास झाल्यानंतर विद्यापीठात पत्रकारिता हे क्षेत्रमातारी क्षेत्र म्हणून निवडता येऊ शकते. कारण आज आधुनिक काळात विट मिडिया व इलेक्ट्रॉनिक मिडिया यांच्यात प्रवेश सगधी निर्माण झाली आहे. घाजनी उद्योगपती आपला पैसा व वेळ या उद्योगात खर्च करत आहेत. त्यांना समई, हुसत व घाजनी मुलांची व मुनींची गरज आतण्णार आहे.

पत्रकारितामधून घांजले मानधन, आत्म सम्मान व प्रतिष्ठी तसेच सामाजिक व राष्ट्रीय कार्य करण्णयाची उर संधी मिळणार असले तर आपला क्षेत्रात तरण्णानी प्रवेश घेतलाच प्रतिष्ते घाय हेतूने हा कोर्स सुरु करण्णाल येत आहे.

संदर्भ ग्रंथ सूची

1. Menon K.S.R. Stylebook for Journalists & Writers, Konark Publishers.
2. Rangarwami Basic Journalism, Macmillan India.
3. Vir Bah & Agarwal, Essentials of Practical Journalism, Concept Publication Camp, New Delhi.
4. बलुचंदी पत्र.पी.,(१९९५), जनासंपादक एन परकाशित, पोस्टल नमिषर, जयपूर
5. पाठ्ये प्रकाशक, परकाशितेची मुद्रितले
6. मयूर विश्वनाथ डिजिटल परकाशित, मजमन प्रकाशन
7. कोट्टे कोमेश, सोशल मिडिया, अर्थ प्रकाशन, जळगाव
8. कुलकर्णी पत्र.के. परकाशित मार्गदर्शक, पुणे विद्यापीठ गृह प्रकाशन पुणे
9. वॉरटे सतिश व योगेंद्र ठाकूर (१९ ऑगस्ट २००४) परकाशित एक आयुज, आमोद प्रकाशन मुंबई
10. जे.जे. ए.के.(२००४) मराठी कृतपत्रांचा इतिहास, कोन्टीनेन्टल प्रकाशन पुणे

कोर्सचे आयोजन व परीक्षा पध्दती (Modality of Examination) :-

कोर्सचा सत्रावधी तीन महिन्यांचा असेल. कोणत्याही शाबॅटीस कोणत्याही वर्गातील विद्यार्थी आणि विद्यार्थिनी ह्या कोर्स मध्ये प्रवेश घेण्यास पात्र असतील. कोर्सची फी करत ३. ५० इतकी असेल. कोर्सचे आयोजन आठवड्यातून किमान चार तास असेल. कल्पस्थितीत कोर्साची संमीर परिस्थिती लक्षात घेऊन दूर इश्य (Online) तस घेतले जातील. महाविद्यालय मुख्यालयास प्रत्यक्ष तासांचे आयोजन केले जाईल.

परीक्षा ही टोन आगत घेतली जाईल उदा. सान्प्रतिक : ४० गुण व लेखी ६० गुण, दोन्ही परीक्षेत उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांचेच रोल दिली जाईल व प्रमाण पत्र प्रदान केले जाईल.

प्र.अ. रामू पराभत निरुक्त

राज्यशासन विभाग प्रमुख

समजवयक

"पत्रकारिता एक कौशल्य"
(कौशल्य विकास आधारित कोर्स)

राज्यशास्त्र विभाग

सन २०२२

वेळापत्रक (Time Table)

माहे मार्च ते माहे मे २०२२

दिन	मार्गदर्शक	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	रविवार
दुपारी १ ते २	पा.डॉ. राजू परमत निक्म	-	-	✓	✓
	पा.डॉ.आर.बी.चव्हाण	✓	✓	-	-

पा.डॉ. राजू परमत निक्म
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
समन्वयक

रा. स. शि. प. मंडळ लि. संस्थेचे

नालासाहेब च. ना. घवहाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय घाळीसगाव

जि. जळगाव

"मुलाखत एक कौशल्य"

(रोजगार कौशल्य विकास डिप्लोमा कोर्स)

आर्थिक राज्यशास्त्र विभाग व मानसशास्त्र विभाग

वर्ष

२०२२

(माहे ०१ मार्च ते ३१ ऑगस्ट २०२२)

समन्वयक

पा. डॉ. राजू परमत निकम

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

पा. एच. आर. निकम

मानसशास्त्र विभाग प्रमुख

सदस्य

पा. सी. डी. ठोंबरे

पा. डॉ. आर. बी. घवहाण

“मुलाखत एक कौशल्य”

वेळीट:- २१

एकूण गुण: १००

अंतर्गत: २० लेखी: ८०

अभ्यासक्रम

	गुण	तास
प्रकरण १ ले :- मुलाखत	२०	१०
> मुलाखतीचे स्वरूप व महत्त्व		
> मुलाखतीसाठी लागणारे आवश्यक गुण		
> भाषिक सामर्थ्य व निडरता		
प्रकरण २ रे :- मुलाखतीचे प्रकार	२०	१०
> शासकीय मुलाखतीचे स्वरूप		
> प्रशासकीय मुलाखतीचे स्वरूप		
> खाजगी क्षेत्रातील मुलाखतीचे स्वरूप		
प्रकरण ३ रे :- मुलाखती समोरील आव्हाने	२०	१०
> नकारात्मकता		
> अति आत्मविश्वास		
> अभ्यासू इष्टीकोनाचा अभाव		
प्रकरण ४ वे :- प्रात्यक्षिक अहवाल लेखन	२०	१०

प्रस्ताव

"मुजाबत एक कौशल्य"

प्रस्ताव (Introduction):-

आज एकविंशत्या शतकात स्पर्धेचे युग सुरु झालेले आहे. विद्यार्थ्यांना आपल्या करिअर साठी घातल्याने शासकीय क्षेत्रात, प्रशासकीय क्षेत्रात व खाजगी क्षेत्रात नोकरी मिळवण्यासाठी प्रयत्न करावे लागतात. केवळ लेखी परीक्षा किंवा सार्वीक क्षमता चाचणीची तयारी न करता मुजाबतीचीही तयारी करावी लागते. अशावेळी मुजाबत कशी द्यावी, मुजाबतीसाठी आवश्यक कौशल्य कोणते जाणते याची जाणीव विद्यार्थ्यांना नसते त्यामुळे बऱ्याच वेळा अपयशात तोंड द्यावे लागते. अविश्वात त्यांना कोणतीही उदरगत येऊ नये यात हेतूने राज्यशासन विद्येत व मानव शक्ती विकासामागेत कौशल्यधार आधारीत एक प्रोग्राम (Add-on Programme) विस्थापित करीत सुरु करण्यात येत आहे.

उद्दिष्टे (Objective of the Programme) :-

- अ) मुजाबतीची ओळख करून देणे.
- आ) मुजाबतीसाठी आवश्यक असलेले कौशल्य कोणते याची माहिती करून देणे
- इ) शासकीय/प्रशासकीय क्षेत्रातील मानसिक सुरक्षता किती आवश्यक याविषयी मार्गदर्शन करणे
- ई) शासकीय मुजाबतीचे स्वरूप व आयोजन
- उ) प्रशासकीय मुजाबतीचे स्वरूप व आयोजन
- ऊ) खाजगी क्षेत्रातल्या मुजाबतीचे स्वरूप व आयोजन
- ऋ) राजकीय मुजाबतीचे स्वरूप व आयोजन
- ए) शैक्षणिक मुजाबतीचे स्वरूप व आयोजन.

कोर्सेचे फायदे (Programme Outcomes) :-

१. विद्यार्थ्यांची अंतर्गत व्यक्तिमत्त्व सुलभणे
२. विद्यार्थ्यांची बाह्यगत व्यक्तिमत्त्व सुलभणे
३. विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे
४. विद्यार्थ्यांमध्ये प्रभावशालक दृष्टीकोन तयार करणे
५. विद्यार्थ्यांमध्ये आर्थिक धमन्य निर्माण करणे
६. विद्यार्थ्यांमध्ये समबन्धकता व निर्भय क्षमतेचा विकास करणे
७. विद्यार्थ्यांमध्ये तकटून मुण विकसित करणे..ई.

संदर्भ ग्रंथ सूची

1. Go With The Flow: Jassi Yakhona - K Sagar Publication
2. Social Change In India : Yogendraising - K Sagar
3. Improve Your Memory Power: Arun Sagar- K Sagar Publication
4. Personality: Arun Sagar- Vild Publication
5. मुलाखत : उपरोक्तित मराठी - मुद्रक मराठी
6. मुलाखत आणि सभ्यता - बीराम पविंदे
7. मुलाखत प्रश्न संच : अमित मुसाफी व सचिवांत कावडे - मुद्रकृत प्रबोधनी पुणे
8. मुलाखत : मजोहर खोले - मुद्रिक अकेडेमी पुणे
9. मुलाखत एका प्रश्न पत्रिकेची : शिरीधर गाडे
10. मुलाखत बीराम : प्रताप बरगुजर

कोर्सचे आयोजन व परीक्षा पद्धती (Modality of Examination) :-

कोर्सचा काळावधी सहा महिन्यांचा असेल. कोर्साचाही शाब्येतील कोर्साचाही वार्षिक विद्यार्थी आणि विद्यार्थिनी ह्या कोर्स मध्ये प्रवेश घेण्यात पात्र असतील. कोर्सची फी एकूट रु. ५० इतकी असेल. कोर्सचे आयोजन आठवड्यातून किमान चार तास असेल. अद्यस्थितीत कोर्साची मसौदा परिस्थिती नसताना घेऊन दूर इश्यू (Online) ताल घेतले जातील. महाविद्यालय नियमित मुलाखतनाम पत्रिका जाहिरात आयोजन करण्यात येईल.

परीक्षा ही दोन भागात घेतली जाईल उदा. प्राथमिक : ४० गुण व सेली ६० गुण. दोन्ही परीक्षांत उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना वेळ दिली जाईल व प्रमाण पत्र प्रदान केले जाईल.

सार्थोजन

राज्यशासन विभाग

मानसशासन विभाग

राज्यशास्त्र विभाग व मानस शास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने

‘मुलाखत एक कौशल्य डिप्लोमा कोर्स’

सन २०२२

वेळापत्रक (Time Table)

माह मार्च ते माह ऑगस्ट २०२२

वेळ	भागेदारीक	सोमवार	मंगळवार	बुधवार	गुरुवार
दुपारी	डा.अ. राजू परभत निकम	✓	-	-	-
२ ते ३	डा. एच. आर. निकम	-	✓	-	-
	डा. सी. डी. लोबडे	-	-	✓	-
	डा.अ.आर.बी. चव्हाण	-	-	-	✓

मानसशास्त्र व. ना. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, चाळीसगाव

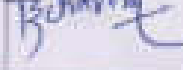
राज्यशास्त्र विभाग व मानस शास्त्र विभाग

पूरक कोर्से (Add-on Programme) संदर्भात बैठक

दिनांक :- २५/०२/२०२२, वार- शनिवार

महाविद्यालयातील सर्व शाखेत व विविध वर्गात शिक्षण घेण्याच्या विद्यार्थ्यांना पदवी नंतर
दौलगाव मिळाल्या नमुन्यात दौलगावमिमुळ कोर्से राज्यशास्त्र व मानसशास्त्र विभाग यांच्या
संयुक्त विद्यमान (Add-on Programme) उदा. "मुनाखत एक कौशल्य" हा कोर्स सन २०२२
माहे माचे ते माहे ऑगस्ट ह्या कालावधीत घेण्यासंदर्भात सकाळी १० -१० वाजता मानसशास्त्र
विभागात बैठकीचीचे आयोजन करण्यात आले.

या बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते

अ.क्र.	सदस्यांची नावे	पद	सही
१.	डॉ. राजू परमल निंबल	राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख	
२	पा. पद्म. आर. निंबल	मानसशास्त्र विभाग प्रमुख	
३	पा. सी. डी. ठोंबरे	मानसशास्त्र विभाग	
२.	डॉ. आर. बी. चव्हाण	राज्यशास्त्र विभाग	

Prof. Dr. U. R. Magar
Department of Botany
Nanasaheb Y. N. Chavan College
Chalisgaon (Jalgaon)
28 August 2020

To,
The Principal
Nanasaheb Y. N. Chavan Arts,
Science and Commerce College, Chalisgaon

Subject: Submission of Proposal for Skill Development Programme: Understanding COVID-19: Awareness and Prevention.

Respected Sir,

The meeting of the Botany Department was held on 25 August 2020 at 2:30 pm on Zoom Call. It was unanimously decided to conduct a Skill Development Programme entitled "Understanding COVID-19: Awareness and Prevention." The detailed proposal of the programme is attached herewith this letter.

Please accept and permit

Thanking you,

Yours faithfully

(Dr. U. R. Magar)

Department Meeting

The meeting of the Department was held on 25 August 2020 at 2:30 p.m. on Zoom Call.
The meeting was chaired by the Head of the Department Dr. K. B. Bendre.

The following members were present:

- 1) Dr. K. B. Bendre
- 2) Dr. U. R. Magar
- 3) Dr. S. V. Sakhala
- 4) Prof. A. M. Patil

The following decisions were taken in the meeting:

- 1) In the Meeting it was decided to conduct a Skill Development Programme entitled "Understanding COVID-19: Awareness and Prevention." in the first Semester (September-October 2020)
- 2) As per discussion, due to the pandemic situation, the course is compulsory for all students to be aware of and guide them and their families about Covid 19.
- 3) The course will be conducted in 3 batches for BA, B.Com. And Management and Science faculty.
- 4) It was decided to submit the detailed Proposal to the Principal/Coordinator of IQAC.

The meeting ended with a vote of thanks proposed by Dr. U. R. Magar.

Course Coordinator
Dr. U. R. Magar

Head of Department
Dr. K. B. Bendre

Proposal for Skill Development Programme (2020-21)

- 1) Department: Botany
- 2) Title of the Programme: Understanding COVID-19: Awareness and Prevention.
- 3) Credits: 02
- 4) Duration/Hours: 30 Clock Hours
- 5) Fee: No Fees
- 6) Intake Capacity: Compulsory for all Students
- 7) Eligibility for the Programme: Students of Nanasaheb Y. N. Chavan College, Chalisgaon
- 8) Objectives of the Programme:

This course is designed to provide students with a basic understanding of COVID-19, its transmission, symptoms, and preventive measures. Through interactive sessions, videos, and activities, students will learn how to protect themselves and others from the virus.

9) Syllabus:

- 1) Introduction to COVID-19 and its spreading 06 hours
  - 1.1 What is COVID-19?
  - 1.2 How did it start?
  - 1.3 Why is it important to learn about COVID-19?
  - 1.4 How does COVID-19 spread from person to person?
  - 1.5 What are the common transmission routes?
  - 1.6 Why is hand washing important?
- 2) Symptoms of COVID-19 and Preventive Measures: 08 hours
  - 2.1 What are the common symptoms of COVID-19?
  - 2.2 How do you know if you might have COVID-19?
  - 2.3 When should you stay home/ quarantine yourself?
  - 2.4 Why do we wear masks?
  - 2.5 How does wearing a mask help prevent the spread of COVID-19?
  - 2.6 What other preventive measures can we take?
- 3) Understanding COVID-19 News and Importance of Protecting Others 08 hours
  - 3.1 How can you tell if COVID-19 information is accurate?
  - 3.2 What should you do if you come across misinformation?
  - 3.3 Why is it important to rely on trusted sources for information?
  - 3.4 How can you protect your family and friends from COVID-19?
  - 3.5 What should you do if someone in your household is sick?
  - 3.6 Why is it important to think about others during the pandemic?

4) Mental Health and COVID-19 and Course Review

08 hours

- 4.1 How has COVID-19 affected mental health?
- 4.2 What are some ways to cope with stress during the pandemic?
- 4.3 Why is it important to talk about your feelings?
- 4.4 Review key concepts learned throughout the course
- 4.5 Reflect on what you've learned and how it can help keep yourself and others safe
- 4.6 Discuss any remaining questions or concerns about COVID-19

10) Programme Outcomes (POs):

By doing the programme the students will be able:

- 1) Students will be able to discuss the social, economic, and psychological impacts of COVID-19.
- 2) Students will understand the importance of mental health and well-being during the pandemic and identify strategies to manage stress and anxiety.
- 3) Students will understand the roles and responses of public health organizations in managing the pandemic.

11) Reference:

- 1) Online Videos
- 2) Online Reading Materials like Articles and News

12) Modality of Examination: Online: Weightage of Marks: 60

13) Faculty:

Names of Faculty Members, Contact numbers and email ID:

Name of the Teacher	Mobile No.	Email ID
Prof. Dr. U. R. Magar	8942011659	ujwalmagar@gmail.com
Prof. S. V. Sakhala	9850266898	Shailasakhala19@yahoo.in

14) Time Table (tentative): The lectures will be engaged around 3 to 5 pm everyday on Zoom link.

Course Coordinator

IQAC Coordinator

Co-ordinator
IQAC

MANASAHEB Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Chalisgaon Dist. Jalgaon

Head of Department

PRINCIPAL

MANASAHEB Y. N. CHAVAN
Arts, Science & Commerce College
Chalisgaon Dist. Jalgaon

Prof. Dr. G. D. Deshmukh
Department of Physics
Nanasaheb Y. N. Chavan College
Chaligaon (Jalgaon)
04 January 2021

To,
The Principal
Nanasaheb Y. N. Chavan Arts,
Science and Commerce College, Chaligaon

Subject: Submission of Proposal for Skill Development Programme: Virtual Learning.

Respected Sir,

The meeting of the Physics Department was held on 01 January 2021 at 11: 30 am on Google Meet. It was decided to conduct a Skill Development Programme for all the students of college regarding online studies and examinations entitled "Virtual Learning: to Overcome Barriers". The detailed proposal of the programme is attached herewith this letter.

Please accept and permit

Thanking you,

Yours faithfully

(Dr. G. D. Deshmukh)

Department Meeting

The meeting of the Department was held on 01 January 2021 at 11:30 a.m. on Google Meet. The meeting was chaired by the Head of the Department Dr. G. D. Deshmukh.

The following members were present:

- 1) Dr. G. D. Deshmukh
- 2) Dr. N. T. Shimpi
- 3) Dr. G. B. Shelke
- 4) Dr. N. P. Golhar

The following decisions were taken in the meeting:

- 1) In the Meeting it was decided to conduct a Skill Development Programme entitled "Virtual Learning: to Overcome Barriers." in the Second Semester (January-February 2021)
- 2) Due to the pandemic situation, the physical teaching-learning process has been changed to a virtual teaching-learning mode. So to guide all students, it was decided to make it compulsory for every student of the college from all faculties.
- 3) Due to the huge number of students it was decided that, the course will be conducted in 3 batches for BA, B.Com. And Management and Science faculty.
- 4) It was decided to give students Mock test and prepare them mentally for their first Online Examination.
- 4) It was decided to submit the detailed Proposal to the Principal/Coordinator of IQAC.

The meeting ended with a vote of thanks proposed by Dr. N. T. Shimpi.

Course Co-ordinator

Dr. G. D. Deshmukh

Head of Department

Dr. G. D. Deshmukh

Proposal for Skill Development Programme (2020-21)

- 1) Department: Physics
- 2) Title of the Programme: Virtual Learning: to Overcome Barriers.
- 3) Credits: 02
- 4) Duration/Hours: 30 Clock Hours
- 5) Fee: No Fees
- 6) Intake Capacity: Compulsory for all Students
- 7) Eligibility for the Programme: Students of Nanasaheb Y. N. Chavan College, Chalisgaon
- 8) Objectives of the Programme:

This program aims to enhance student's skills in virtual learning environments, equipping them with the knowledge and abilities to effectively engage with online learning platforms, manage their time efficiently, facing their online exams, and maximize their learning outcomes.

9) Syllabus:

1: Introduction to Virtual Learning and Digital Literacy	06 Hours
1.1 Overview of Virtual Learning	
1.2 Benefits and Challenges of Online Education	
1.3 Setting up Your Virtual Learning Environment	
1.4 Understanding Digital Literacy	
1.5 Navigating Online Resources	
1.6 Evaluating Online Information for Credibility	
2: Time Management and Communication Skills	06 Hours
2.1 Importance of Time Management	
2.2 Techniques for Effective Time Management	
2.3 Tools for Scheduling and Planning	
2.4 Effective Online Communication	
2.5 Using Discussion Boards and Forums	
3: Collaboration Tools and Skills	06 Hours
3.1 Introduction to Online Collaboration Tools (Google Docs, Microsoft Teams, Zoom)	
3.2 Conducting Online Research	
3.3 Using Digital Libraries and Databases	
3.4 Developing Critical Thinking Skills	
3.5 Problem-Solving Strategies in a Virtual Environment	
4: Online Safety and Cyber security	06 Hours
4.1 Understanding Online Safety	
4.2 Best Practices for Cyber security	

4.3 Protecting Personal Information

5: Self-Motivation and Discipline

06 Hours

5.1 Importance of Self-Motivation in Virtual Learning

5.2 Techniques to Stay Motivated and Disciplined

5.3 Facing Online Examination

5.4 Mock Test

10) Programme Outcomes (Pos):

By doing the programme the students will be able:

- 1) Students will gain a comprehensive understanding of various virtual learning environments (VLEs) and their functionalities.
- 2) Students will be able to identify common barriers to virtual learning, including technological, psychological, social, and educational challenges.
- 3) Students will acquire skills to implement and troubleshoot technological solutions to enhance virtual learning experiences.
- 4) Students will develop effective communication and collaboration skills tailored to virtual learning contexts.

11) Reference:

- 1) Assigned readings and articles on virtual learning best practices
- 2) Video tutorials and demonstrations on using virtual learning platforms
- 3) Online forums and discussion boards for collaboration and support

12) Modality of Examination: Online: Weightage of Marks: 60

13) Faculty:

Names of Faculty Members, Contact numbers and email ID:

Name of the Teacher	Mobile No.	Email ID
Prof. Dr. G. D. Deshmukh	9402019149	deshmukh_govind@rediffmail.com
Prof. Dr. N. T. Shimpi	8208023941	nim.shimp@gmail.com

14) Time Table: The lectures will be engaged around 3 to 5 pm every day. (Google Meet).

Course Co-ordinator

Dr. G. D. Deshmukh

Head of Department

Dr. G. D. Deshmukh

PRINCIPAL

RAMASHEB Y. H. CHAVAN

Vrs. Science & Commerce College
Chalisgaon Dist. Jalgaon

IQAC Co-ordinator

Co-ordinator
IQAC

RAMASHEB Y. H. CHAVAN
Vrs. Science & Commerce College
Chalisgaon Dist. Jalgaon

Nanasabeh Yashwantrao Narayanrao Chavan Arts , Science and Commerce College
Tal. Chalisgaon , Dist. Jalgaon. 424101 (Mharashtra)
UGC SPONCER FOUNDATION COURSE IN HUMANRIGHTS AND EDUCATION
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE

महत्वाची सुचना

दिनांक : ३/१०/२०१८

राज्यशास्त्रविभागामार्फत यु.जी.सी.नवी दिल्ली पुरस्कृत "फाऊंडेशन कोर्स इन ह्युमन राईट अॅण्ड एज्युकेशन" हा तीन महिन्याचा कोर्स माहे डिसेंबर ते फेब्रुवारी अखेर पर्यंत चालविला जातो या कोर्ससाठी तज्ञ मार्गदर्शकांचे मार्गदर्शन लाभत असते .आपल्या महाविद्यालयीन तासिका आटोपल्यानंतर हा कोर्स चालविला जातो . या कोर्सची प्रवेश फी फक्त १०० रु. आहे . तरी जे विद्यार्थी ईच्छुक असतील त्यांनी त्वरीत राज्यशास्त्रविभाग प्रमुख प्रा . डॉ . आर . पी . निकम यांच्याशी संपर्क साधुन आपला प्रवेश आजच निश्चित करावा . दि .०१डिसेंबर . २०१८ ही प्रवेशाची अंतीम मुदत आहे याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी .

सुनील

सहायक

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

प्रा . डॉ . आर . पी . निकम
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
दि . ३/१०/२०१८ वार . मंगळवार

**Syllabus for Vocational Course
Under UGC
" Foundation Course In Human Rights and Education"
(FCIHRE)**

**Proposed Duration of the Course
(2014-15 To 2018-19)**

Syllabus In FCIHRE

PAPER-I

Title :- Foundation Course in Human Rights Education (FCIHRE)

Unit 1. Conceptual and Theoretical Understanding of Human Rights Education.

- : Concept, Meaning and Definition of Human Rights Education
- : Scope, Limitations and Importance of Human Rights Education in the Present Scenario.

Unit 2. Constitution of India and Reflection of Human Rights

2.1 : Introduction of Preamble of Indian Constitution, Fundamental Duties of the State and Citizens and Introduction of Basic, Fundamental Rights.

2.2 : Reflections of Human Rights in the Constitution of India.

Unit 3. Human Rights at the Global Level,

3.1 : Brief History of Human Rights. Instruments of Human Rights and Conventions Including 1993 Vienna Declaration.

3.2 : Universal Declaration of Human Rights Agenda 1948 and its 30 Articles.

Unit 4. Realities in The Implementation of Human Rights Agenda

4.1 : Violations of Human Rights and Children

4.2 : Violations of Human Rights and Women

4.3 : Violations of Human Rights and Religion and Environment.

Unit 5. Agencies for Enforcement of Human Rights.

5.1 : Role and Status of National Human Rights Commission (NHRC) and State Human Rights Commissions (SHRC's)

5.2 : Role and Functions of Women's Commission, Minorities Commission

---

PAPER-II

Title :- Foundation Course in Value Education

Unit 1. Conceptual and Theoretical Understanding of Values in Education.

- Concept, Meaning and Definitions of Value Education.
- Scope, Limitations and Importance of Value Education in the current Scenario.
- Difference between Value Education and Religious Education and Moral

Unit 2. Classification and Instruction of Value Education

2.1 Types of Values-Material Values, Social Values, Moral Values and Spiritual Values.

2.2 Approaches of Inculcating Value Education- Value Clarification Approach and Value Analysis Approach.

2.3 Teaching of Values as an Integral Part of Education.

Unit 3 Value Education in School and Colleges

3.1 Teaching of Ten Values reflected in the Constitution of India through Schools And Colleges.

3.2 Programs, extra curricular and co-curricular activities to be performed for the instruction of Value education in Schools and colleges

Unit 4 Role of Family and Schools in the Instruction of Value Education

- 4.1 Role of Parents in the family.
- 4.2 Role of Teachers in the Schools and College.
- 4.3 Role of family and Schools as social institutions of Social Change.
- Unit 5 :- Teaching of Human Rights Education and Value in Education
- 5.1 Teaching of Values in Education and Human Rights Education through Social Sciences.
- 5.2 Teaching of Values in Education and Human Rights Education through Natural Sciences.
- 5.3 Role of Teaching Community in the Instruction of Human Rights Education

-----

PAPER- III

Title :- Introductory Course In Research Methodology and Project Writing (ICRM)

Unit 1. Foundation Of Educational Research

- Meaning, Concept and Definitions of Research and Educational Research.
- Characteristics and Importance of Research and Educational Research

Unit 2. Basics of an Action Research

- 2.1. Concept, Meaning and Definitions of Action Research.
- 2.2. Characteristics and steps Involved in Action Research.
- 2.3. Merits and Limitations of Action Research.

Unit 3. Basics of a Social Research.

- 3.1. Concept, Meaning, nature, of a Social Research.
- 3.2. Meaning, nature and features of Historical Method and Survey Method for Social research.
- 3.3. Methodological orientation of Field work Approach, Inductive and Deductive Approach, Comparative and Analytical Methods.

Unit 4 : System of Social and Educational Research

- 4.1. Steps in the making of a Research Proposal.
- 4.2. Tools and Techniques of Educational Research:-
Tools- Questionnaire, Opinonnaire & Rating Scale,
Techniques- Observation, Interviews, Content Analysis, Case Study and

Unit 5 : Writing of a Project Work of Field Based Study

- 5.1. Framing of a Research Proposal.
- 5.2. Techniques of Data Collection.
- 5.3. Analysis and Interpretation of Data and Report Writing

-----

Bibliography

- Un Centre of Human Rights, Civil and Political Rights : The Human Rights Committee (Geneva : World Campaign for Human Rights, 1997)
- Un Centre of Human Rights, Freedom of the Individual Under Law : An analysis of Article 29 of UDHRA (New York :- Publication Division 1990)
- Un Center of Human Rights, outlawing an Ancient Evil : Torture Geneva : World Congress for Human Rights, 1985.
- UNEDSCO : Volitions of Human Rights : Possible Rights of Resource and forms of Résistance (Paris : UNESCO, 1984)
- UNICEF: The Child and the Law (New Delhi: UNICEF, 1994)
- Agrawal on Prakash- Fundamental Rights and Constitutional Remedies (Delhi, Metropolitan Book Ltd,1954)

रा. म. जि. प. बंडल सि. संस्थेने चालविसेले
मानसरोधे व. ना. चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय चाळीगांव, ता. चाळीगांव जि. जळगांव
बंक 'अ' दर्जा
"फाऊंडेशन कोर्स इन ह्युमन राइट अँड एज्युकेशन"
राज्यशास्त्र विभाग

दिनांक 25/2/2019

जा. क्र :

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाची सुचना

विषय : फाऊंडेशन कोर्स इन ह्युमन राइट अँड एज्युकेशन इंटरनल व परीक्षा संदर्भात

फाऊंडेशन कोर्स इन ह्युमन राइट अँड एज्युकेशन या कोर्स मध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांच्या मुख्य लेखी परीक्षेचे वेळापत्रक खालील प्रमाणे आहे तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी याची गाभियनि नोंद घ्यावी. परीक्षेस उपस्थित न राहणा-या व प्रकल्प अहवाल न सादर करणा-या गिरेह जेर विद्यार्थ्यांना प्रमाण पत्र दिले जाणार नाही.

अ. क्र	विषय	दिनांक	वेळ	टिकाप
१	पेपर पहिला - मानव अधिकार शिक्षण प्रा. डॉ. आर. पी. चव्हाण	८/३/२०१९	स. १२ते ०२	राज्यशास्त्र विभाग
२	पेपर दुसरा - मुल्य शिक्षणासंबंधीची माहिती व वैशिष्ट्ये प्रा. पी. मंगला सुरसिंग मुर्वचंडी	९/३/२०१९	स. १२ते ०२	राज्यशास्त्र विभाग
३	पेपर तिसरा - संशोधन पध्दती व प्रकल्प लेखन प्रा. डॉ. आर. पी. निकल (प्रकल्प सादरीकरण)	१०/३/२०१९	स. १२ते ०२	राज्यशास्त्र विभाग

समन्वयक

सहायक
प्रिंसिपल

 मानसरोधे चव्हाण कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय
चाळीगांव जि. जळगांव

दिनांक : ८/१/२०१९ Subject : Foundation Course in Human Rights Education वेळ : १० ते १ / गुण ६०

सुचना : १) कलक्या शाईया वील पेनया वापर करावा

२) सर्व पत्रन आवश्यक

प्रश्न १ ला :अ : खालील प्रश्नांची दोन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच)

गुण १०

१. मानवी हक्कांच्या दोन व्याख्या लिहा ?
२. मानवी हक्कांच्या वैश्विक जाहिरनामा युनोने कधी पसिध्द केला ?
३. मानवी हक्कांच्या रक्षणासाठी कार्यरत संस्थेचे नांव सांगा ?
४. अल्पसंख्यांक आयोगाचे दोन कार्य सांगा ?
५. युनोच्या मानवी हक्कांच्या वैश्विक जाहिरनाम्यात किती कलने आहेत ?
६. भारतीय राज्य घटनेतील मुलभूत अधिकार कोणते आहेत ?
७. मानवी हक्कांची दोन वैशिष्ट्ये सांगा ?

ब : खालिल विधाने चुक कि सरोवर ते सकारण सांगा (कोणतेही पाच)

गुण १०

१. मानवी हक्कांच्या वैश्विक जाहिरनामा युनोने विकसीत राष्ट्रांसाठी घोषित केला ?
२. मानवी हक्क किंवा अधिकार हे सार्वत्रिक स्वरूपाचे असतात ?
३. महिला आयोग महिलांच्या मानवी हक्कांच्या व इतर अधिकारांच्या रक्षणासाठी कार्यरत आहे ?
४. जगातील विविध देशांनी आपल्या देशाच्या राज्यघटनेत युनोच्या मानवी हक्कांच्या वैश्विक जाहिरनाम्यातील कलमांचा समावेश केला आहे ?
५. १९४६ साली बनोच्या अर्थिक, सामाजिक मंडळाने मानवी हक्क आयोगाची स्थापना केली ?
६. मानवी हक्क सर्वांना समान असतात ?
७. मानवी हक्क मानवाच्या सर्वांगीण विकासासाठी अत्यावश्यक असतात ?

प्रश्न २ रा : टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

गुण २०

१. मानवी हक्कांच्या रक्षणासाठी युनोच्या संस्था .
२. विद्यमान परिषद (जून १९९१)
३. अल्पसंख्यांक आयोग
४. बातकांच्या मानव अधिकाराचे उल्लंघन

प्रश्न ३ रा : खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

गुण २०

१. मानवी हक्कांचा अर्थ व व्याख्या सांगून त्याची आवश्यकता स्पष्ट करा ?
२. मानवी हक्कांच्या वैश्विक जाहिरनाम्यावर निबंध लिहा ?
३. भारतातील राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोगाची रचना, अधिकार व कार्य स्पष्ट करा ?

"फाउंडेशन कोर्मा इन ह्युमन राईट अण्ड वॉल्यु एज्युकेशन"

अंतिम मुख्य परीक्षा

दिनांक : ९/३/२०१९ Subject : Human Rights Values Education वेळ : १० ते १ / गुण ६०

सुचना : १) काळ्या शईचा वील पेनचा वापर करावा
२) सर्व प्रश्न आवश्यक

प्रश्न १ सा २अ : खालील प्रश्नांची दोन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच)

गुण १०

१. मुख्य शिक्षणाच्या दोन व्यख्या लिहा ?
२. मुल्यांचे वर्गिकरण करा ?
३. मानवी हक्काचा वैश्विक जाहीरनामा कथि आला ?
४. मानवी हक्क शिक्षण म्हणजे काय ?
५. मुख्यशिक्षणाची केंद्र सांगा ?
६. नीती शिक्षण व धार्मिक शिक्षण म्हणजे काय ?

ब : खालिल विधाने चुक कि बरोबर ते सकारण सांगा

गुण १०

१. 'स्वच्छ भारत अभियान' पर्यावरण संरक्षणासाठी योग्य आहे ?
२. 'सर्वधर्मसमभाव' म्हणजे आपल्या धर्माचा मान राखणे ?
३. मुख्यशिक्षणाच्या तासाला मुख्य शिकता येतात तसे आचरण करणे आवश्यक नाही ?
४. स्त्रि - पुरुष समानतेसाठी पुरुष प्रधान संस्कृती नष्ट झाली पाहिजे ?
५. व्यक्तिमत्त्व विकासात मुख्य महत्वाची भूमिका घेतात ?

प्रश्न २ सा ३ टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

गुण ३०

१. मुख्यशिक्षणाची गरज व महत्व
२. मुल्यांचे वर्गिकरण
३. मानवी हक्क शिक्षणाची उघिष्टे

प्रश्न ३ सा २ : खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

गुण ३०

१. महाराष्ट्र शासनाने निर्धारित केलेली दहा मुख्य सांगुन तीन मुल्यांचे स्पष्टीकरण करा ?
२. मानवी हक्क शिक्षण म्हणजे काय ते सांगुन मानवी हक्क अंमलबजावणी उपक्रम सांगा ?
३. मुख्य शिक्षणात शाळा व फलकांची भूमिका स्पष्ट करा ?